БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 169 (17.749). • 22 июль 1980 йил, сешанба • Баҳоси 2 тийин.

БЕШ ЙИЛЛИККА — ЗАРБДОР ЯКУН

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планининг 1980 йил биринчи ярмида бажарилиш якунлари тўғрисида

СССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини нишонлаш ва КПССнинг XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантириш соҳасида янгидан-янги муваффақиятларга эришдилар. 1980 йилнинг биринчи ярмида асосий план топшириқларини бажариш таъминланди, халқ фаровонлиги тобора юксалди.

I. САНОАТ

Маҳсулотнинг умумий ҳажми, меҳнат унумдорлигини ошириш ва фойда олиш, ярим йиллик плани бажарилди.

Ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан **4,2 процент ўсди.** Қуйида саноатнинг айрим тармоқларига доир маълумотлар келтирилади:

	1980 йилнинг 1 ярмида ишлаб чиқариш ҳажми 1979 йилнинг 1 ярмидагига нисбатан процент ҳисобида
Электроэнергетика	105
Ёқилғи саноати	102
Қора ва рангли металлургия	102
Химия ва нефть химияси саноати	107
Машинасозлик ва металл ишлаш	107
Ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноати	104
Бинокорлик материаллари саноати	102
Енгил саноат	103
Озиқ-овқат саноати	101
Маданий-маиший ва рўзғор моллари ишлаб чиқариш	108

Меҳнат унумдорлиги 3,2 процент ўсди. Йилнинг биринчи ярмида маҳсулот ишлаб чиқариш ўсишининг қарийб бешдан тўрт қисмига шу йўл билан эришилди.

Министрликлар ва иттифоқдош республикалар бўйича маҳсулот умумий ҳажми, ишлаб чиқариш ва меҳнат унумдорлигини ошириш суръатлари юзасидан планнинг бажарилиши қуйидаги маълумотлар билан характерланади:

	маҳсулот ҳажми юзасидан ярим йиллик планнинг бажарилиши (процент ҳисобида)	1980 йилнинг 1 ярмида 1979 йилнинг 1 ярмидагига нисбатан процент ҳисобида: ишлаб чиқариш ҳажми	1980 йилнинг 1 ярмида 1979 йилнинг 1 ярмидагига нисбатан процент ҳисобида: меҳнат унумдорлиги
Умумиттифоқ ва иттифоқ-республика министрликлари ва идоралари			
Энергетика ва электрлаштириш	102	105	102
Нефть саноати	100,8	103	102
Нефтни қайта ишлаш ва нефть-химияси саноати	100,3	105	105
Газ саноати	103	106	104
Кўмир саноати	100,9	99,4	98
Қора металлургия	100,0	102	101
Рангли металлургия	100,8	101	99,9
Химия саноати	100,6	106	105
Энергетика машинасозлиги	100,8	101	100,5
Оғир ва транспорт машинасозлиги	100,2	102	102
Электротехника саноати	101	105	104
Химия ва нефть машинасозлиги	102	106	105
Станоксозлик ва асбобсозлик саноати	100,3	106	104
Приборсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқарув системалари	102	108	108
Автомобиль саноати	102	105	104
Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги	102	104	104
Чорвачилик ва озуқа етиштириш учун керакли машинасозлик	102	106	103
Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги	103	103	103
Енгил саноат ва озиқ-овқат саноати ва маиший асбоблар машинасозлиги	100,9	105	105
Ўрмон ва ёғочсозлик саноати	100,9	104	104
Целлюлоза — қоғоз саноати	98	104	102
Бинокорлик материаллари саноати	100,4	103	103
Енгил саноат	101	103	104
Озиқ-овқат саноати	102	103	103
Гўшт ва сут саноати	100,2	98	98
Балиқ хўжалиги	107	104	105
Тайёрлаш	102	105	104
Медицина саноати	100,8	108	106
Микробиология саноати бош бошқармаси	102	105	102
Иттифоқдош республикалар (иттифоқ бўйсунишидаги саноат ҳам шу ҳисобга киради)			
РСФСР	101	103,8	103,4
Украина ССР	101	103,0	101,9
Белоруссия ССР	102	106,7	104,7
Ўзбекистон ССР	102	104,8	101,8
Қозоғистон ССР	101	102,7	101,0
Грузия ССР	102	107,2	105,2
Озарбайжон ССР	102	108,0	106,2
Литва ССР	103	105,7	104,7
Молдавия ССР	102	114,0	111,0
Латвия ССР	102	106,3	106,3
Қирғизистон ССР	102	105,5	104,0
Тожикистон ССР	102	104,8	102,2
Арманистон ССР	102	107,2	103,2
Туркманистон ССР	102	107,6	105,1
Эстония ССР	102	106,4	105,7

Маҳсулотнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш қуйидагича бўлди:

	1980 йилнинг 1 ярмида ишлаб чиқарилди	1980 йилнинг 1 ярмида 1979 йилнинг 1 ярмидагига нисбатан процент ҳисобида
Электроэнергия, миллиард-киловатт-соат	652	105
Нефть (газ конденсати ҳам шу ҳисобга киради), миллион тонна	297	103
Газ, миллиард кубометр	214	107
Кўмир, миллион тонна	362	99
Чўян, миллион тонна	54,7	100,1
Пўлат, миллион тонна	75,9	101
Қора металлар прокати (тайёри), миллион тонна	52,9	102
Пўлат қувурлар, миллион тонна	9,2	103
Темир рудаси, миллион тонна	121	101
Минерал ўғитлар (шартли бирликларда), миллион тонна	53,2	112
Ўсимликларни ҳимоя қилиш химиявий воситалари (шартли бирликларда), минг тонна	246	100,4
Олтингугурт кислотаси, миллион тонна	11,4	103
Каустик сода, миллион тонна	1,4	105
Синтетик смола ва пластмассалар, миллион тонна	1,8	107
Химиявий тола ва ип, минг тонна	604	107
Автопокришкалар, миллион дона	30,8	103
Турбиналар, миллион киловатт	10,1	114
Турбиналарнинг генераторлари, миллион киловатт	7,4	83
Ўзгарувчан ток электродвигателлари, миллион киловатт	26,2	102
Металл қирқиш станоклари, миллион сўмлик	970	105
шу жумладан, рақамли программа усулида бошқариладиган станоклар, минг дона	4,4	114
Темирчилик—пресслаш машиналари, миллион сўмлик	288	105
Приборлар, автоматлаштириш воситалари ва уларнинг эҳтиёт қисмлари, миллиард сўмлик	2,7	111
Ҳисоблаш техникаси воситалари ва уларнинг эҳтиёт қисмлари, миллиард сўмлик	2,2	116
Нефть аппаратлари, миллион сўмлик	106	108
Кимёвий асбоб-ускуналар ва эҳтиёт қисмлар, миллион сўмлик	371	99,6
Енгил саноат учун ва озиқ-овқат саноати учун технология асбоб-ускуналари ва эҳтиёт қисмлар, миллион сўмлик	669	104
Магистраль тепловозлар, миллион от кучи ҳисобида	2,0	102
Магистраль электровозлар, миллион от кучи ҳисобида	1,8	102
Магистраль юк вагонлари, минг дона	31,6	95
Автомобиллар, минг дона	1101	102
Шу жумладан,		
Юк автомобиллари	395	102
Енгил автомобиллар	662	102
Тракторлар, минг дона	279	101
Қишлоқ хўжалик машиналари, миллиард сўмлик	1,4	103
Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш учун машиналар, миллиард сўмлик	1,0	103
Ғалла комбайнлари, минг дона	59,1	103
Пахта териш машиналари, минг дона	4,7	100,9
Экскаваторлар, минг дона	21,2	100,3
Иморатбоп ёғоч (колхозлар тайёрлаган ёғоч бу ҳисобга кирмайди), миллион зич кубометр	157	105
Қоғоз, миллион тонна	2,6	100,6
Цемент, миллион тонна	62,9	100,5
Йиғма темир-бетон, миллион кубометр буюмлар	61	102
Шифер, миллиард шартли плита	3,8	103
Ҳамма турдаги газламалар, миллион квадрат метр	5461	101
Кийим-кечаклар, миллиард сўмлик	11,5	104
Ички ва устки трикотаж, миллион дона	814	102
Чарм пойафзал, миллион жуфт	382	100,6
Гўшт (саноат кўламида тайёрлангани), миллион тонна	4,3	98
Колбаса маҳсулотлари, миллион тонна	1,5	100,6
Овқатбоп балиқ маҳсулотлари, шу жумладан балиқ консервалари, миллиард сўмлик	2,1	102
Мол ёғи, минг тонна	611	94
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти сутга айлантириб ҳисоблаганда, миллион тонна	12,8	100,4
Маргарин маҳсулоти, минг тонна	699	101
Ўсимлик мойи, миллион тонна	1,5	105
Кондитер маҳсулотлари, миллион тонна	2,0	102
Консервалар, миллиард шартли банка	4,8	100,5
Омихта ем, миллион тонна	34,4	110
Соатлар, миллион дона	32,9	103
Чинни, фаянс ва гулдор сопол идишлар, миллион сўмлик	372	108
Сортли идишлар (шиша ва хрусталдан ясалган), миллион сўмлик	489	111
Радиоприёмник ва радиолалар, миллион дона	4,2	101
Телевизорлар, миллион дона	3,7	103
Шу жумладан, рангли тасвир программаларини қабул қиладиган телевизорлар	1,1	123
Холодильниклар, миллион дона	3,0	99
Кир ювиш машиналари, миллион дона	1,9	106
Мотоцикл ва мотороллерлар, минг дона	538	99
Мебель, миллиард сўмлик	3,0	106

Маҳсулотнинг бир қанча турларини, шу жумладан пўлат қувурлар, газ, приборлар, автоматлаштириш ва ҳисоблаш техникаси воситалари, нефть аппаратлари, кимёвий асбоб-ускуналар, автомобиль, трактор, қишлоқ хўжалик машиналари ҳамда чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш учун машиналар, экскаваторлар, кийим-кечаклар, маданий-маиший ва рўзғор буюмларини ишлаб чиқариш ярим йиллик плани ошириб бажарилди.

(Давоми иккинчи бетда).

Табрик телеграммаси

Польша Халқ Республикасининг 36 йиллиги муносабати билан Л. И. Брежнев ва А. Н. Косигин ўртоқлар Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Эдвард Герекка, Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Генрик Яблоньскийга, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Эдвард Бабюхга табрик телеграммаси йўлладилар.

Телеграммада бундай дейилади:

22 июль — Польшанинг миллий тикланиш куни айни вақтда Польша диёрида янги ҳаёт барпо этила бошлаган кун бўлди. Социализм поляк халқига чинакам мустақиллик берди ва унинг халқаро майдондаги обрў-эътиборини юксак даражага кўтарди. Совет кишилари коммунистлар партияси раҳбарлигида экономикани ғоят юксалтириш, фан ва маданиятни равнақ топдиришда поляк ўртоқларининг эришган муваффақиятларини мамнуният билан тилга оладилар.

Польша ишчилар синфи, деҳқонлари ва зиёлиларининг фидокорона меҳнати самараси йил сайин, ҳар беш йиллик сайин кўпайиб боряпти. Социализм ва коммунизм ғояларидан илҳомланган қардош поляк халқи ПБИПнинг VIII съезди томонидан мамлакат олдига қўйилган муҳим ва масъулиятли вазифаларни ҳал эта олади, ривожланган социалистик жамиятни барпо қила олади. Биз бунга аминмиз.

Халқларимиз кейинги ўн йилликда эришган ютуқларнинг кўпи ҳар икки мамлакатимизнинг, бутун социалистик ҳамдўстликнинг ҳамжиҳат бўлиб биргаликда қилган ҳаракатлари натижасидир. Бизнинг ҳамкорлигимиз ижтимоий ҳаёт ва фаолиятнинг ҳамма соҳаларига самарали таъсир ўтказмоқда. Бу ҳамкорлик халқларимизнинг Европада ва бутун жаҳонда тинчликни сақлаш ҳамда мустаҳкамлаш учун биргаликда олиб бораётган курашида яққол сезилиб турибди.

Польша Халқ Республикаси бошқа социалистик мамлакатлар билан биргаликда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши ва Варшава Шартномаси ташкилотининг фаолиятига катта ҳисса қўшмоқда. Польша пойтахтида ана шу Шартномада қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитетининг юбилей кенгаши бўлиб ўтди. Ҳали яқиндагина шу пойтахтдан давлатлар ўртасида тинчлик ва ҳамкорликка ундовчи янги чақириқ жаранглаб эшитилди. Халқлар ҳозирги мураккаб халқаро вазиятда социализм билан тинчлик ўзаро чамбарчас боғланганлигига яна бир марта ишонч ҳосил қила олдилар.

(ТАСС).

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

Шу кунларда Фарғона областидан келган ўзаро текшириш бригадаси аъзолари Сирдарё областининг хўжаликларида бўлиб, бу ерларда олиб борилаётган ишлар билан танишмоқдалар, ғўза парвариши ҳақида қимматли маслаҳатлар бермоқдалар.

Суратда: фарғоналик бир группа пахта усталари Оқолтин районидаги Ворошилов номли совхоз далаларида. Совхоз меҳнаткашлари бу йил гектаридан пландаги 28 центнер ўрнига 40 центнердан пахта хирмони кўтаришга қарор қилишган.

В. Молгачев фотоси.

ЙИЛЛИК ПЛАН — 7 НОЯБРГА

НЕФТЧИЛАР ВАХТАСИ

Республикамиздаги кўпдан-кўп меҳнат коллективлари КПСС XXVI съезди ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олиш учун қизғин мусобақа олиб бормоқдалар. Бунда «Жаркурганнефть» нефть ва газни қайта ишлайдиган бошқарма коллективи ҳам бир сафда турибди. Бунда бошқарманинг коммунистларидан Х. Хидиров, Н. Хужов, Ю. Будникович ва А. Холиёров бошлиқ коммунистик меҳнат бригадалари алоҳида ўрнак кўрсатмоқдалар. Илғор бригадалар 7 ноябргача 6 йиллик планни бажарамиз, деган ташаббус билан меҳнат қилмоқдалар. Бу коллективлар беш йиллик топшириқни бажарганликлари тўғрисида ўтган йилнинг охиридаёқ ғалаба рапорти берган эдилар. Илғорларнинг ташаббусини «Жаркурганнефть» бошқармасидаги бошқа коллективлар ҳам қўллаб-қувватладилар.

МОНТАЖЧИЛАР ЮТУҒИ

Ширин шаҳридан яна бир хушхабар келди: СССР 50 йиллиги номли Сирдарё ГРЭСининг учинчи мўриси муддатидан олдин тикланиб бўлди. «Гидромонтаж» участкасининг ишчилари Ўрта Осиёдаги энг баланд иншоот ичига қўйиладиган 5 метрли пўлат диффузорни ўрнатиб бўлдилар. Энди мўрининг баландлиги лойиҳадаги 320 метрга етказилди.

Улкан объектда ғайрат билан ишлаётган монтажчилар КПСС XXVI съезди ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини меҳнатда янгидан-янги муваффақиятлар билан кутиб олиш учун навбатдаги ишларни ҳам муддатидан олдин бажаришга аҳд қилдилар.

Т. ЖИВКОВНИНГ МОСКВАДА БЎЛИШИ

БКП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, БХР Давлат Кенгаши Раиси Т. Живков 20 июлда Марказий виставка залида ташкил қилинган «Спорт — тинчлик элчиси» кўргазмасини бориб кўрди, Болгария ва Италия хотин-қиз командалари ўртасида баскетбол бўйича Олимпиада мусобаларида ҳозир бўлди.

Т. Живков шу куни Ватанига жўнаб кетди. (ТАСС).

МУСОБАҚАДОШЛАР МАСЛАҲАТЛАРИ

ФАРҒОНА ДАЛАЛАРИДА

Мана, кўп йиллардирки Сирдарё области пахтакорлари билан фарғоналикларнинг ўзаро мусобақаси анъанавий тус олиб келмоқда. Ҳар икки область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бир-бирларининг дала ва чорвачилик фермаларида бўлишиб, социалистик мусобақа шартларининг бажарилишини ҳар тарафлама синчиклаб текширадилар, бир-бирларидан тажриба ўрганиб, ишдаги камчиликларни ҳам кўрсатадилар. Дўстона борди-келди ўзининг катта самарасини бермоқда. 17 июль куни кўриқ область пахтакорлари вакиллари Фарғона областига келдилар.

Халқ депутатлари Сирдарё область Совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ И. Ў. Қўчқоров бошлиқ ўзаро текшириш бригадалари аъзолари шу куннинг ўзидаёқ группаларга бўлинишиб, Фарғона область районларида кенг кўламда мусобақа шартларининг бажарилишини текширишга киришдилар.

Шуни эътироф этиш керакки, областнинг деярли барча районларида 600 минг тонналик Фарғона «оқ олтин»и учун кураш қизғин давом этаётганлиги, фарғоналиклар ғўза парваришини юксак суръатлар билан изчил олиб бораётганлигини меҳмонлар мамнуният билан эътироф этдилар. Улар областнинг қатор колхоз ва совхозларида бўлар эканлар бу борада қўлга киритилаётган ютуқлар билан бир қаторда ғўза парваришида жиддий камчиликлар ҳам борлигини конкрет равишда кўрсатиб, уларни бартараф этиш тўғрисида фойдали маслаҳатлар бермоқдалар.

Фарғоналик пахтакорлар ўз мусобақадошлари кўрсатган хато ва камчиликларни тез оператив равишда бартараф этиш юзасидан конкрет чора ва тадбирлар кўрмоқдалар.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МЎЛ ҲОСИЛ ЙЎЛИДА

НУКУС. («Совет Ўзбекистони» мухбиридан телефон орқали). Автоном республика қишлоқ хўжалик ходимлари 450 минг тонна «оқ олтин», 300 минг тонна шоли ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш йўлида қаҳрамонона меҳнат қилмоқдалар. Тўрткўл, Беруний, Элликқалъа, Амударё, Шуманай, Хўжайли ва Кегайли районларида пахтадан мўл ҳосил етиштирилмоқда. Пахтакорлар дала ишларини ҳар қачонгидан ҳам қизитиб юборганлар. Ғўзага ишлов бериш ва озиқлантиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Зарарли ҳашаротларга қарши кураш ҳамма чоралар билан олиб борилмоқда. Ҳар бир бўлим ва бригадаларда кузатиш постлари тузилди. Пост аъзолари ҳашарот тушган жойларни аниқлаб, тезда уни тугатиш чораларини кўришяпти.

Ён қўшни — жон қўшни. Мусобақадош Хоразм области ўзаро текшириш бригадаси аъзолари куни кеча автоном республикага келишди. Мусобақадошлар бригадаларига Хоразм область партия комитетининг секретари Х. Матрасулов раҳбарлик қилмоқда. Мусобақадошлар автоном республиканинг барча районларига бўлиниб чиқиб кетишди. Улар ғўза, маккажўхори ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари парвариши билан таниша бошладилар.

ЎРИМ ТУГАЛЛАНДИ

ТОШКЕНТ, 21 июль. (ТАСС мухбири С. Гребенюк). Ўзбекистонда ғалла ўрими тугалланди. 8 минг гектардан ортиқроқ майдонда етиштирилган буғдой ва арпа ҳосили йиғиб олинди.

Республиканинг суғориладиган ерларида ғалладан юқори ҳосил кўтарилди. Фарғона водийси, Тошкент воҳаси, Сурхондарё областининг илғор хўжаликларида ҳар гектар майдондан 40 центнердан дон янчиб олинди. Бунга экинлар минерал ўғитлар билан барвақт озиқлантирилганлиги ҳамда юқори ҳосилли навларнинг кўпчилик майдонларда экилганлиги туфайли эришилди.

Ўзбекистон ғаллакорлари давлатга беш йиллик бошидан то шу кунгача 2 миллион 370 минг тонна буғдой ва арпа сотдилар. Бу эса пландагидан 2 баравар кўпдир.

Айни вақтда республика деҳқонлари ҳосилдан бўшаган ерларга такрорий экинлар экишни қизғин олиб бормоқдалар. Ғаллакорларнинг кўпчилиги шу кунларда пахтакорларга кўмаклашиб, ғўза парваришида қатнашмоқдалар.

ФАН ЮТУҚЛАРИ — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

Ўзбекистон ССР Олий Советининг фан ва маданият бўйича доимий комиссияси 21 июль куни бўлиб ўтган ўз мажлисида хўжалик шартномалари асосида бажарилаётган илмий-тадқиқот ишлари самарадорлигини ошириш соҳасида республика Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ишини кўриб чиқди.

Мажлисда қуйидагилар таъкидлаб ўтилди: республика олий ўқув юртлари бажараётган хўжалик шартномалари асосидаги ишлар ҳажми, айниқса, Тошкент ва Самарқанд университетларида, Тошкент политехника ва автомобиль йўллари институтларида йил сайин ошиб бормоқда. Олий ўқув юртларининг корхоналар, министрликлар ва идоралар билан ижодий алоқалари мустаҳкамланиб бормоқда, патент-лицензия ишлари яхшиланмоқда. Ишлаб чиқаришга жорий этилган бир қанча илмий-тадқиқот лойиҳалари катта иқтисодий самара бермоқда.

Айни вақтда комиссия аъзолари айрим министрликлар ва идоралар тармоқ лабораторияларини очиш топшириқларини бажармаётганликларини, илмий ютуқларни практикага суст жорий этаётганликларини, лицензия ва патент ишларида камчиликларга йўл қўйилаётганлигини кўрсатиб ўтдилар. Комиссия ўз қарорида республика Олий ва махсус ўрта таълим министрлигига, тегишли министрликлар ва идораларга хўжалик шартномалари асосида илмий лойиҳаларни ишлаб чиқишни ташкил этишни такомиллаштириш юзасидан қўшимча чоралар кўришни, илмий кучлар ва моддий ресурсларни энг актуал илмий-техникавий проблемаларни ҳал этишга жамлашни тавсия этди.

(ЎзТАГ).

ҒЎЗАЛАР МАВЖИ

Шу кунларда Чиноз районидаги К. Маркс номли колхоз далаларида бўлган киши кунда бир яшнаётган ғўзаларни кўриб, завқ-шавққа тўлади. Хўжалик миришкорлари 840 гектар майдондаги экинни меҳр билан парвариш қилишяпти. Далаларда ҳар куни 14 та чопиқ трактори билан 100—110 гектар майдондаги ғўза қатор ораларига чуқур ишлов берилмоқда. Кунига ўз агрегатлари билан 7—8 гектардан майдондаги экинни чопиқ қилаётган моҳир механизаторлардан Воиз Илёсов, Турдимурод Абдураҳмонов, Асрор Собировлар ўзаро социалистик мусобақада пешқадамлик қилишаётир.

Сувчи — ғўзани яшнатувчи, дейдилар. Ҳақиқатан ҳам шундай. Иссиқ кунлар давом этаётган ҳозирги кунларда ғўзаларни моҳирлик билан суғоришнинг аҳамияти жуда катта. Колхознинг Ҳайдар Исахўжаев, Дўстмуҳаммад Холхўжаев, Мўмин Эргашев сингари ўнлаб тажрибали сувчилари буни яхши билишади. Ҳозирда улар ҳар куни 50—60 гектар майдонга обиҳаёт тарашмоқда, ғўзалар асосан тунда суғорилмоқда, сувнинг исроф бўлишига сира йўл қўйилмаётир.

— Хўжалигимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1980 йил июнь Пленуми қарорларини ва шу Пленумда ўртоқ Л. И. Брежнев қилган сермазмун докладни зўр кўтаринкилик билан ўқиб-ўргандилар, — дейди колхоз раиси Мутал Абдуллаев. — Биз КПССнинг XXVI съезди ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди шарафига она-Ватанга 840 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 32,5 центнер ўрнига 40 центнердан пахта топширамиз.

Т. ЮСУПОВ,
Тошкент области.

БЕШ ЙИЛЛИККА—ЗАРБДОР ЯКУН

(Боши биринчи бетда).

Айрим ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналар маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, таннархини камайтириш ва жамғариш юзасидан берилган топшириқларни бажармадилар.

Қора металларнинг тайёр прокати, олтингугурт кислотаси, юк вагонлари, иморатбоп ёғоч, қоғоз, цементни, газламаларнинг айрим турларини, холодильникларни ва маҳсулотнинг бошқа баъзи турларини ишлаб чиқариш плани бажарилмади. Оғир ва транспорт машинасозлиги, кўмир саноати, қора металлургия, электротехника, нефтьни қайта ишлаш ва нефть химияси, енгил саноат, озиқ-овқат саноати министрликлари ва бошқа министрликларнинг ишлаб чиқариш бирлашмалари ҳамда корхоналари тузилган шартномалар ва нарядларга мувофиқ истеъмолчиларга маҳсулот етказиб берилишини тўла-тўкис таъминламадилар.

Халқ хўжалигида **фан ва техника** ютуқларини жорий қилиш давом эттирилди. Буюмларнинг 1200 дан ортиқ янги тури ўзлаштирилди ва ишлаб чиқарила бошланди. 2 миллионта ихтиро ва рационализаторлик таклифлари жорий этилди. Фан ва техникани ривожлантириш планининг айрим топшириқлари бажарилмай қолди.

Саноатдаги бир қанча тармоқлар ишининг техникавий-иқтисодий кўрсаткичлари ва чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати яхшиланди. Сифати олий категорияли бўлган буюмларни ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 19 процент ортди.

II. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Колхоз ва совхозлар **кўкламги экиш** планини бажардилар. Дастлабки маълумотларга қараганда, 1980 йилда хўжаликларнинг барча категорияларида ҳосил олинадиган кузги ва лалмикор **экин майдонлари** 217 миллион гектар ерни ташкил этди. Буғдой, шоли, маккажўхори дони, пахта, узун толали зиғир, аралаштириб ва аралаштирилмай экилган кўп йиллик ўтлар майдони ўтган йилдагига нисбатан кенгайди. Суғориладиган ва захи қочирилган ерларда экин майдонлари кўпайтирилди.

Бу йил маккажўхори дони анча кенг майдонларда янги индустриал технологияга мувофиқ етиштирилади.

Экинларни парвариш қилиш, пичан ўриш ва озуқа тайёрлаш ишлари ҳамма жойда олиб борилмоқда. Мамлакатнинг жанубий районларида дон экинларини оммавий равишда йиғиб олиш давом этмоқда.

Колхозлар, совхозларда ва хўжаликлараро корхоналарда **маҳсулдор чорва ва паррандалар сони** қуйидагича бўлди (миллион бош ҳисобида):

	1 июлгача	
	1979 йил	1980 йил
Қорамол	92,8	93,5
Шу жумладан сигирлар	29,6	29,9
Чўчқалар	57,0	56,0
Қўй ва эчкилар	146,3	143,9
Паррандалар	685,8	704,0

Қишлов оғир келишига қарамай, колхозлар, совхозлар ва хўжаликлараро корхоналар қорамол туёғини кўпайтирдилар. Урғочи моллар туёғи сақлаб қолинди.

Хўжаликларнинг ҳамма категорияларида **чорвачилик маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш** тўғрисидаги маълумотлар қуйидагилардан иборат:

	Йилнинг биринчи ярмида	
	1979 йил	1980 йил
Чорва мол ва парранда (тирик вазнда), миллион тонна	7,8	7,6
Сут, миллион тонна	29,6	28,3
Тухум, миллиард дона	21,8	22,6

Чорва моллари, парранда ва тухум харид қилиш йилнинг биринчи ярмига белгиланган умумий ҳажми бажарилди, сут харид қилиш ҳажми эса бажарилмай қолди.

Ишларнинг бутун комплекси бўйича **қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга** 14,6 миллиард сўмлик **капитал маблағ сарфланди.** Бу маблағ 1979 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 3 процент ортди. Мелиорация қурилиши ва мелиорация қилинган ерларни ўзлаштиришга 3,2 миллиард сўм сарф қилинди.

Қишлоқ хўжалигига 129 минг юк автомобили ва махсус автомобиллар, 171 минг трактор, 56 минг ғалла ўриш комбайни, картошка қазиб оладиган 4,8 минг комбайн, лавлаги қазиб оладиган 4,5 минг комбайн ва силос ўрадиган 24 минг комбайн, витаминли ўт талқонини тайёрловчи 2,6 мингта агрегат, 9,3 мингта ёмғирлатиш машина ва ускуналари ҳамда бошқа кўпгина техника **етказиб берилди.** Қишлоқ хўжалигига техника етказиб бериш плани бажарилди.

Қишлоқ хўжалиги 41,8 миллион тонна минерал ўғит, 1979 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 3,5 миллион тонна кўп ўғит, 1,5 миллион тонна ёки ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 266 минг тоннадан зиёд химиявий озуқа қўшимчалари олди.

III. ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Ҳамма турдаги транспортнинг **юк обороти** 3 триллион тонна-километрга етди ва ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 4 процент кўпайди. **Пассажир обороти** 415 миллиард пассажир-километрга етди ва 3 процент кўпайди.

Темир йўл транспортида **юк обороти** 5 процент, юк ташиш 3 процент, вагоннинг ўртача бир суткалик иш унуми 3 процент кўпайди. Юк обороти плани ва юк ташишда банд бўлган ходимларнинг меҳнат унумдорлигини ошириш плани бажарилди. Шу билан бирга юк ташишнинг умумий ҳажми плани, локомотив ва вагоннинг ўртача суткалик унумдорлиги плани бажарилмади. Саноат корхоналарига олиб борадиган йўлларда вагонларнинг бекор туриши белгиланган нормалардан ҳали ҳам ортиқ.

Денгиз транспорти чет элларда ва ички денгизларда қатнайдиган кемаларда юк ташиш планини ошириб бажарди. Чет элларга қатнайдиган кемаларда юк ташиш 1979 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 11 процент ортди. Контейнерларда, пакетларда ва поддонларда юк ташиш 5 процент кўпайди. Денгиз портларида юк ортиш ва тушириш ишлари плани 104 процент бажарилди; бу ишларнинг 93 проценти комплекс-механизациялаштирилган усулда бажарилди.

Умумий фойдаланишдаги **дарё транспортида** юк обороти ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 11 процент, юк ташиш 8 процент ортди. Юк обороти плани тўлиқ бажарилмади.

Нефть ташувчи транспортда юк обороти 6 процент кўпайди.

Умумий фойдаланишдаги **автомобиль транспортида** юк обороти 9 процент, юк ташиш 3 процент ортди. Автобусларда пассажирлар ташиш 3 процент, енгил таксиларда пассажирлар ташиш 14 процент кўпайди. Юк обороти ва юк ташиш, пассажир обороти ва пассажирлар ташиш плани бажарилди. Аммо юк автомобилларининг бўш қатнаш ҳоллари ҳамон кўп учраб туради.

Ҳаво транспорти 47 миллион кишини ёки 1979 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 2 процент кўпроқ кишини ташиди. Пассажирлар обороти 7 процент, юк ташишнинг умумий ҳажми 6 процент, халқ хўжалиги тармоқларига хизмат кўрсатиш соҳасидаги ишлар 8 процент ортди. Шу кўрсаткичлар бўйича ярим йиллик план ошириб бажарилди.

Алоқа корхоналари (почта, телеграф, телефон, радио) маҳсулотнинг умумий ҳажми планини бажарди; ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан алоқа маҳсулотларининг ҳажми 6 процент кўпайди.

IV. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Йилнинг биринчи ярмида давлат капитал маблағлари ҳисобидан қиймати 30 миллиард сўмга яқин ёки ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 9 процент кўпроқ **асосий фондлар** ишга туширилди.

Янги корхоналарни қуриш, ишлаб турган корхоналарни кенгайтириш ва реконструкция қилиш натижасида халқ хўжалигининг барча тармоқларида янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди.

Ишга туширилган ишлаб чиқариш қувватлари орасида Экибастуз 1-ГРЭСининг 500 минг киловатт қувватли биринчи турбинаси, жаҳонда энг йирик деб ҳисобланган Белоярск атом электр станциясида тез нейтронли реактор ўрнатилган 600 минг киловатт қувватли энергоблок, В. И. Ленин номли Ленинград атом электр станциясининг учинчи энергоблоки ҳам бор. Бу энергоблок ишга туширилиши билан станция қуввати уч миллион киловатт қувватга етди. Узоқ Шарқ гидроэнергетикасининг тўнғичи бўлган Зей ГЭСи муддатидан илгари тўла қувват билан ишга туширилди. Белорецк металлургия комбинатида автоматлаштирилган «150» прокат стани ва мамлакатда энг йирик ҳисобланган Новолипецк металлургия заводида пўлатни совуқ усулда прокат қилиш цехининг биринчи навбати қурилиши тугалланди. С. М. Киров номли Иваново тўқув фабрикасининг, Иваново областидаги Неральск «Ўроқ ва Болға» тўқув фабрикасининг, Сирдарё областидаги Гулистон ёғ-экстракция заводининг қувватлари кўпайтирилди.

600 километрдан кўпроқ узунликдаги Сургут—Полоцк нефть қувур участкаси фойдаланишга топширилди.

Байкал—Амур темир йўл магистрали қурилиши давом эттирилмоқда.

Қишлоқ хўжалигида чорвачилик бинолари, механизациялаштирилган фермалар ва 1,2 миллион бош чорвани ҳамда 3,2 миллион паррандани боқиш учун мўлжалланган комплекслар, тухум қиладиган 1,3 миллион товуққа мўлжалланган паррандачилик фабрикалари ва йилига 17,3 миллион бош парранда гўшти тайёрлаб берадиган паррандачилик фабрикалари, салкам 7 миллион кубометр ҳажмдаги силос ва сенаж иншоотлари ҳамда бошқа объектлар ишга туширилди.

Суғориладиган 230 минг гектар ва захи қочирилган 247 минг гектар ер фойдаланишга топширилди. 2 миллион гектар яйловга сув чиқарилди.

Халқ хўжалигига давлат йўли билан 51 миллиард сўмлик **капитал маблағ** сарфланди. Бу маблағлар миқдори 1979 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 4 процент ортди.

Пудрат ишлари ҳажми 2 процент кўпайди. Қурилишда **меҳнат унумдорлиги** ҳам 2 процент ошди.

Қурилишнинг янги методлари, прогрессив конструкциялар ва самарали материаллар жорий этилди.

Шу билан бирга асосий фондларни ва бир қанча ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш, пудрат ишлари ва меҳнат унумдорлигини ошириш плани бажарилмай қолди.

V. ХАЛҚНИНГ МОДДИЙ ВА МАДАНИЙ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШ

Халқ хўжалигидаги **ишчи ва хизматчиларнинг сони** ярим йил мобайнида ўрта ҳисобда 111 миллион кишига етди ва 1979 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 1,8 миллион нафар ёки 1,6 процент кўпайди.

Халқ хўжалигида **ишчи ва хизматчиларнинг пул билан оладиган ўртача иш ҳақи** ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 3,6 процент ортди ва 168 сўмга етди, ижтимоий истеъмол фондларидан тўланадиган пулларни ва бериладиган имтиёзларни қўшиб ҳисоблаганда эса 229 сўм бўлди.

Колхозчиларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш 4 процент кўпайди.

Ижтимоий истеъмол фондларидан аҳоли олган **тўловлар ва имтиёзлар** 56 миллиард сўмдан ошиб кетди ва ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 5,8 процент ошди.

Улуғ Ватан уруши қатнашчиларининг, туғма инвалидларнинг моддий-маиший шароитларини, колхозчиларнинг пенсия таъминотини яхшилаш, шунингдек халқ хўжалигида пенсионерларнинг ишлашини рағбатлантириш чоралари амалга оширилди.

Аҳолининг омонат кассаларга қўйилган пули ярим йил ичида 4,1 миллиард сўм кўпайди.

Давлат ва кооператив савдосининг **чакана товар обороти** 128,8 миллиард сўмни ташкил этди ва 1979 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 4,7 процент кўпайди. Чакана товар оборотининг ярим йиллик плани 101,6 процент бажарилди.

Давлат ва кооператив савдосида **айрим молларни сотиш ҳажмини** қуйидаги маълумотлар кўрсатиб турибди:

	1980 йилнинг 1 ярмида 1979 йилнинг 1 ярмига нисбатан сотилган, процент ҳисобида
Нон маҳсулотлари	102
Гўшт ва гўшт маҳсулотлари	103
Балиқ ва балиқ маҳсулотлари	109
Мол ёғи	100
Ўсимлик ёғи	105
Маргарин маҳсулоти	109
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти	101
Пишлоқ	99
Тухум	105
Қанд	100
Кондитер маҳсулотлари	105
Чой	108
Картошка	102
Сабзавот, мева ва цитрус мевалар	97
Кийим-кечак, ички кийим ва газлама	107
Трикотаж буюмлар	105
Пайпоқлар	106
Чарм пойафзал	105
Чинни-фаянс, гулдор сопол идиш ва шиша идиш	115
Совун ва синтетик ювиш воситалари	118
Мебель	107
Холодильниклар	96
Кир ювиш машиналари	103
Электропилесослар	107
Соатлар	101
Фотоаппаратлар	102
Мотоцикл ва мотороллерлар	104
Велосипед ва мопедлар	97
Радиоприёмник ва радиолалар	98
Телевизорлар	101
Шу жумладан рангли тасвирдаги программаларни қабул қиладиган телевизорлар	125
Енгил автомобиллар	104

Товар обороти ўсганига қарамай, аҳолининг баъзи озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат молларига бўлган ҳамда ўсиб бораётган талаб-эҳтиёжлари тўла қондирилмади.

Совет Иттифоқининг **ташқи савдо обороти** 45,3 миллиард сўмни ташкил этди ва 1979 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 20 процент ортди.

Аҳолига кўрсатилган **маиший хизмат** ҳажми 7,8 процент, шу жумладан қишлоқ жойларда 9,3 процент кўпайди. Ярим йиллик план бажарилди.

Давлат капитал маблағлари ва уй-жой қуриш кооперацияси маблағлари ҳисобидан умумий саҳни 28 миллион квадрат метрли уй-жой бинолари ёки 560 минг янги шинам квартиралар фойдаланиш учун топширилди. Бундан ташқари колхозлар ва аҳоли ўз маблағлари ҳисобига ҳамда давлат кредити ёрдами билан кўп миқдорда квартиралар ва якка уйлар қуриб олишди.

87 минг ўринли умумий таълим мактаблари, 80 минг ўринли мактабгача тарбия муассасалари, 9 минг ўринли касалхоналар, бир сменада 23 минг кишига хизмат кўрсатадиган амбулатория-поликлиника муассасалари ва бошқа маданий-маиший объектлар қурилди ҳамда фойдаланиш учун топширилди. Лекин уй-жой ва маданий-маиший объектларни ишга тушириш ярим йиллик плани бажарилмай қолди.

Йилнинг биринчи ярмида Москва, Таллин, Ленинград, Киев ва Минскда барча спорт иншоотларини ва олимпиаданинг бошқа объектларини қуриш ҳамда реконструкция қилиш тугалланди. Қурилган спорт иншоотлари Халқаро олимпиада комитетининг ва халқаро спорт федерацияларининг барча талабларига жавоб беради. Қурилган объектларнинг кўпи ноёб бўлиб, Ватан ва чет эллардаги қурилиш практикасида уларга тенг келадигани йўқ.

Шаҳар ва қишлоқларни янада ободонлаштириш ишлари олиб борилди. Ярим йил ичида бир миллионга яқин квартира **газлаштирилди.**

Атроф муҳитни муҳофаза қилиш юзасидан кенг тадбирлар программаси амалга оширилди.

Халқ маорифи ва маданиятни ривожлантириш давом эттирилди. 99 миллион киши таълимнинг ҳар хил турларига жалб этилди, улардан 44,4 миллион киши умумий таълим мактабларида, 2,1 миллион киши ўрта ҳунар-техника билим юртларида, 4,6 миллион киши ўрта махсус ўқув юртларида, 5,2 миллион киши олий ўқув юртларида ўқиди. Бу йил 5 миллион йигит ва қиз ўрта маълумот олди.

Халқ хўжалигига 2 миллион 81 минг мутахассис, шу жумладан олий маълумотли 810 минг киши ва ўрта махсус маълумотли 1 миллион 271 минг киши юборилди.

Аҳолига медицина хизмати кўрсатиш ва аҳолининг уюштирилган ҳолда дам олиши кенгайтирилди. Касалхоналарда, санаторийлар, пансионатлар, дам олиш уйлари ва базаларида, туристик базаларда ўринлар сони кўпайтирилди.

1980 йил 1 июлда Совет Иттифоқи **аҳолисининг сони** 265,5 миллион кишига етди.

СССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

Бекобод металлургия заводининг электрда пўлат эритиш комплекси коллективи бир кеча-кундузда минг тоннагача пўлат эритмоқда. Суратда: корхонанинг илғор металл қуювчилари (чапдан) В. Говоров (бригадир), А. Касулов, А. Левшанов ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

ЁШЛАР ЎРНАК БЎЛИШЯПТИ

Бухоро ип газлама комбинатининг комсомол-ёшлар бригадалари КПСС XXVI съездига муносиб совғалар тайёрлашяпти. Ёшлар коллективлари коммунистик меҳнат намуналарини кўрсатиб, кунлик топшириқни 120—140 процент бажаришмоқда. Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Барно Истамова етакчилигидаги ип йигирувчи комсомол-ёшлар коллективи айниқса яхши натижаларни қўлга киритмоқда.

— Йигирувчи қизларимиз тигиз график асосида ишлаб, яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар, — дейди бригада бошлиғи Б. Истамова. — Биз москваликларнинг йиллик планни 7 ноябргача бажариш ҳақидаги ташаббусини якдиллик билан маъқуллаймиз. Партиямизнинг бўлажак анжуманини 1981 йил биринчи квартал топшириғини бажариш билан кутиб оламиз.

Комбинатда Москва шаҳри илғорларининг ташаббуси кенг ёйилмоқда. 20 дан кўпроқ бригада, комбинатнинг 150 ишчиси москваликлар ташаббусига қўшилиб ишламоқда.

М. Ниёзова, С. Одилова, С. Шарипова ва бошқа пешқадамлар шахсий беш йиллик топшириқларини бажариб бўлишган. Улар съезд очилишига қадар яна бир йиллик ишлаб чиқариш нормасини бажаришга аҳд қилдилар.

ОКТЯБРЬ БАЙРАМИ ШАРАФИГА

Пойтахтимиздаги Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг меҳнат аҳли москваликлар ташаббусига жавобан мусобақани кучайтирмоқда.

Тикувчи-мотористка П. Новосельцова ҳар куни икки смена топшириғини бажаришга эришмоқда. У Улуғ Октябрнинг 63 йиллигини беш йиллик бошидан буён ўн йиллик иш топшириғини адо этиш билан кутиб олиш ниятидадир. Илғор мотористка барча технологик жараёнларни мукаммал ўрганиб олган. У иш вақтидан тежаб, ҳар бир жараённи нормада кўзда тутилганидан икки баравар тезроқ бажаришга эришяпти. Тежаб қолинган вақт ҳисобига планга қўшимча маҳсулот ишлаб чиқаряпти.

Корхонада илғор ишчининг тажрибаси кенг оммалаштириляпти. 680 ишчи Улуғ Октябрнинг 63 йиллиги шарафига якунловчи йил топшириқларини бажаришга сўз берди.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ХАЛҚ ПОЛЬШАСИ — 36 ЁШДА

УЛКАН ЮТУҚЛАР

Бундан 36 йил муқаддам — 1944 йилнинг 22 июлида Польша халқи ва давлатининг минг йиллик тарихида янги давр бошланди. Худди ана шу куни Совет Армиясининг ғолибона ҳужуми натижасида ва поляк ватанпарварларининг куч-ғайрати билан гитлерчи босқинчилар Польша тупроғидан ҳайдаб чиқарилди ва халқ Польшаси тузилганлиги ҳақидаги манифест эълон қилинди. Тарихан қисқа муддат ичида поляк халқи Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатлар ёрдамида иқтисодий қолоқликни ва уруш келтирган вайроналарни тугатиб, ўз ватанини жаҳондаги жадал ривожланаётган давлатлар қаторига олиб чиқди.

Халқ Польшаси синалган марксчи-ленинчи партия — ПБИП раҳбарлигида социализм қуриш йўлидаги барча қийинчиликларни муваффақият билан ҳал этмоқда. Айниқса 70-йиллар Польша Халқ Республикаси учун жуда катта бунёдкорлик ва мамлакатни тубдан қайта ўзгартириш йиллари бўлди. Польша Бирлашган ишчи партиясининг 70-йиллар бошида бўлиб ўтган VI съездида мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришнинг янги программаси қабул қилинди. Партия социализмнинг мустаҳкам моддий техника базасини яратиш, меҳнаткашлар фаровонлигини ошириш, халқ давлати структурасини янада такомиллаштириш ва социалистик демократияни тобора чуқурлаштириш программасини ишлаб чиқди. Халқ томонидан қизғин қўллаб-қувватланган ва муваффақият билан амалга оширилган бу программа партиянинг 1975 йил декабрида бўлиб ўтган VII съездида янада тўлдирилди.

Поляк халқи ўз авангарди — ПБИП раҳбарлигида ушбу программани амалга ошириш учун кўпгина ишлар қилди. Партия ва халқнинг куч-ғайрати туфайли экономика ва маданият изчил ривожланмоқда. Ўтган ўн йил мобайнида саноат маҳсулоти миқдори 2,2 марта, қишлоқ хўжалиги маҳсулоти тахминан 30 процентга ошди, миллий даромад эса 85 процентга кўпайди.

ПБИПнинг шу йил февраль ойида бўлиб ўтган VIII съезди мамлакатда ривожланган социалистик жамият қуриш соҳасидаги катта бунёдкорлик ишига якун ясади, навбатдаги беш йилликка мўлжалланган яратувчилик программасини белгилаб берди.

Польша Халқ Республикаси халқаро меҳнат тақсимотида актив қатнашиб, ўз маҳсулотини экспорт қилиш билан экономикани мустаҳкамламоқда. Бунда Польшанинг асосий савдо шериги бўлган Совет Иттифоқи билан алоқаларни кучайтиришга катта эътибор берилмоқда. Энергетика машинасозлигида, оғир машиналар ва қишлоқ хўжалик механизмларини, енгил саноат ва химия саноати буюмларини ишлаб чиқаришда социалистик иқтисодий интеграциянинг комплекс программаси Польшага катта ёрдам бермоқда. У комплекс программани амалга оширишга муҳим ҳисса қўшмоқда.

Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасидаги алоқалар дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам ҳақидаги шартномага мувофиқ ривожланмоқда. «Фашизмга қарши биргаликда олиб борилган кураш, — деб таъкидлади ўртоқ Леонид Ильич Брежнев, — халқларимиз ўртасидаги буюк дўстликка мустаҳкам асос солди. Дипломатик хоналарда эмас, балки улуғ халоскорлик жанги майдонларида тузилган шартнома Совет Иттифоқи билан Польша ўртасидаги муносабатларда бурилиш нуқтаси бўлди».

Совет-Польша дўстлиги, қардошлиги, ҳамкорлигини янада мустаҳкамлашда, халқаро фаолиятни бир-бирига мослаб олиб боришда КПСС ва Польша Бирлашган ишчи партияси, СССР ва Польша Халқ Республикаси раҳбарларининг олий даражадаги учрашувлари, ўзаро визитлари ва фикр олишувлари катта аҳамиятга эга бўлмоқда. Совет Иттифоқи билан Польша ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ўртасидаги алоқаларнинг ёрқин ифодасидир.

СССР билан Польша ўртасида ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялашни ривожлантиришнинг узоқ муддатли программасини тузиш ишлари ниҳоясига етмоқда. Совет Иттифоқи Польшанинг нефтга бўлган эҳтиёжининг 70 процентини, газнинг юз процентини, темир рудасининг 65 процентини ва пахтага бўлган талабининг 66 процентини қондирмоқда. 1976—1980-йилларда Совет-Польша товар обороти 28 миллиард сўмдан ошиб кетади ёки шу беш йилликда 70 процентга кўпаяди.

Ўз сафларида 3 миллиондан ортиқ кишини бирлаштирган Польша Бирлашган ишчи партияси жамият ҳаётида етакчи сиёсий маънавий куч бўлиб, мамлакатда ишчилар синфининг ҳаётий идеалларини амалга ошириш учун катта фаолият кўрсатиб келмоқда. Партия халқ ва мамлакатни ривожланган социалистик жамият қуриш йўлидан дадил олға бошламоқда.

Н. ТОЖИБОЕВ.

СУД ДАВОМ ЭТМОҚДА

ТЕҲРОН, 21 июль. (ТАСС). Бу ерда давлатга қарши барбод бўлган фитна қатнашчилари устидан суд мажлиси давом этмоқда. Ислом революцион трибуналининг биринчи мажлисидан кейин Эрон ҳарбий ҳаво кучлари олий офицерларидан беш киши ўлим жазосига ҳукм қилинди. Давлат тўнтариши планига мувофиқ, улар Теҳрондаги муҳим давлат объектларини бомбардимон қилишлари керак эди. «Жумҳурияи исломий» газетасининг хабар қилишича, ҳукм ижро этилган.

«Эттилоот» газетаси трибуналнинг мажлислари ёпиқ ўтказилаётганлигини, чунки бу мажлисларда давлат сири бўлган масалалар тилга олинаётганлигини ва мамлакат қуролли кучларига тааллуқли маҳфий маълумотлар айтилаётганлигини хабар қилади.

Оятилло Ҳумайни Теҳрон радиоси орқали нутқ сўзлаб, «фитнада қатнашган кишилар истисносиз ўлим жазосига ҳукм қилинишлари керак» деди. У «ҳеч ким уларни кечириш ҳуқуқига эга эмас» деб таъкидлади.

БОЛИВИЯДАГИ ВАЗИЯТ

МАДРИД, 20 июль. (ТАСС). Бу ерда олинаётган хабарларга кўра, Боливияда кескин вазият давом этмоқда. Мамлакатнинг турли районларида президент Лидия Гейлернинг қонуний ҳукуматини ағдариб ташлаган ҳарбий хунтага қаршилик ўчоқлари вужудга келмоқда. Яширин радиостанциялар ҳарбийларнинг «Батальон Калорадо» радио маркази эшиттираётган гапларини рад этиб, қуролли тўқнашувлар тўхтамаётганлиги тўғрисида хабар қилмоқдалар. Ҳарбийларнинг радио маркази аҳвол «нормаллашмоқда» деб даъво қилмоқда.

Боливия президенти Лидия Гейлер қаерда эканлиги тўғрисида бир-бирига зид маълумотлар олинмоқда. Илгари хабар қилинганидек, у ўз кабинетининг бир қанча аъзолари билан бирга бронетранспортёрларда номаълум томонга олиб кетилган эди. Айрим манбаларга кўра, Л. Гейлер Парагвайда бошпана топган, бошқа бир маълумотларга кўра, Ватиканнинг Ла-Пасдаги ваколатхонасида яширинган.

ВАШИНГТОН, 20 июль. (ТАСС). АҚШнинг реакцион доиралари Боливиядаги ҳарбий тўнтаришдан мамнун эканликларини яширмаяптилар. «Вашингтон пост» газетаси ана шу фикрларни акс эттириб, тўнтаришни «самарали» деб атайди, чунки «қаршилик кўрсатишга қодир бўлган касаба союз арбоблари ва сиёсий арбобларнинг кўпчилиги ўлдирилган, ярадор қилинган ёки қамоққа олинган». АҚШ давлат департаментининг вакили тўнтариш қилинмасдан олдин, бир неча ҳафта мобайнида маъмурият «Боливия ҳарбийлари билан алоқа боғлаб турганлигини» расмий суратда тан олди.

ЗАРБДОР МЕҲНАТИМИЗ КПСС XXVI СЪЕЗДИГА

Тошкент области ҳамда Бухоро областининг Ромитан райони меҳнаткашлари давлатга пахта сотиш юзасидан ўнинчи беш йиллик халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш, 1980 йилги пахта ҳосилини териб олиш, тайёрлашни уюштириш ва унинг сифатини ошириш ташаббуси билан чиқдилар. КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш мақсадида бошланган бу ватанпарварлик ҳаракати кенг қулоч ёзмоқда.

Колхоз ва совхозларнинг коллективлари ташаббусга якдиллик билан қўшилиб, ғўза парваришини авж олдирмоқдалар, улкан пахта хирмонига пухта замин яратмоқдалар, ҳосилни йиғиб-териб олишга ҳозирлик кўрмоқдалар.

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

ҲАР ТУП ҒЎЗА АРДОҒИНГИЗДА БЎЛСИН. ҲОСИЛ НИШОНАЛАРИ ТЎЛА САҚЛАБ ҚОЛИНСИН, КУН САЙИН ҲОСИЛГА ҲОСИЛ ҚЎШИЛСИН

✦ СУВ — ЗАР, СУВЧИ ЗАРГАР! СУВДАН ОМИЛКОРЛИК БИЛАН ФОЙДАЛАНАЙЛИК, БИРОР ЛИТР ҲАМ СУВНИНГ ИСРОФ БЎЛИШИГА ЙЎЛ ҚЎЙМАЙЛИК

✦ ҲОСИЛ ДУШМАНИ БЎЛГАН ЗАРАРЛИ ҲАШАРОТЛАРНИ БАТАМОМ ЙЎҚОТАЙЛИК!

5 МИЛЛИОН 850 МИНГ ТОННА «ОҚ ОЛТИН» УЧУН

ҲАР ТУПИ ҲИСОБДА

Ғўза парваришида энг долзарб дамлар давом этмоқда. Шу кунларда ҳар туп ғўзани асраб-авайлаб серҳосил қилиб етиштирган деҳқон ютади. Бунинг учун ғўзани ўз вақтида қондириб суғориш ҳамда сувдан кейин ер етилиши биланоқ намни қочирмай чуқур культивация ўтказмоқ даркор. Ҳосил душмани бўлган зарарли ҳашарот ва бегона ўтлар пайдо бўлди дегунча ўз ўрнида йўқотиб юбориш керак. Ана шунда тўпланаётган ҳосил нишоналари нобуд бўлмайди, аксинча улар тобора кўпайиб, катта хирмонга пухта замин яратилади.

Биз хўжалигимизда буларга қатъий амал қилмоқдамиз. Механизаторлар, сувчилар ва бошқа дала меҳнатчиларининг масъулияти ҳар қачонгидан ҳам оширилди. Ҳозирги саратон кунларида ғўзанинг сувга бўлган талаби катта. Сув эса ҳисобли. Шунинг учун ҳам моҳир сувчиларимиз ҳар бир литр сувдан оқилона фойдаланишга ҳаракат қилмоқдалар, исрофгарчиликка йўл қўймаётирлар.

Механизаторлар, сувчилар ишини қатъий назорат қилиб бориш билан бир қаторда уларни моддий ва маънавий рағбатлантиришга ҳам диққат-эътиборни қаратганмиз. Механизаторлар ва сувчилар ўртасида кўчма вимпеллар ташкил этилган бўлиб, ўзаро социалистик мусобақа вақтида якунланиб борилмоқда, ғолиблар пул мукофотлари ҳамда қимматбаҳо буюмлар билан тақдирланмоқда.

Бу йил ғўзамизнинг ривожи ҳар йилгидан олдинда. Биз энг кўп, эртапишар пахта олишни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз. Яна шуни ҳам алоҳида таъкидлаб ўтмоқ зарурки, ғўзаларнинг ривожи ва ҳосил нишоналарининг кўплигини кўриб, маҳлиё бўлиб қола олмаймиз. Ҳотиржамликка, беғамликка берилиш — нақд ҳосил қўлдан бой берилди, деган сўз. Бунга асло йўл қўйиб бўлмайди. Ғўза парваришида долзарб кунлар давом этаётган шу кезларда ҳушёрликни, ғайрат ва шижоатни ҳар қачонгидан ҳам оширмоғимиз шарт. Хўжалигимиз чўлқуварлари бунга қатъий амал қилаётирлар.

Совхозимизнинг азамат деҳқонлари ва баҳодир механизаторлари асрлар давомида шўр босиб ётган, ҳеч қандай экин битиши мумкин эмас деб ҳисобланган ерларда ғўза ўстирмоқдалар. 2650 гектар майдондаги ўсимлик чўлқуварларимиз меҳрига қонмоқда. Шу ўринда социалистик мусобақада пешқадамлик қилаётган коллективлар ва уларнинг аъзолари ҳақида сўзлаб ўтмоқчимиз.

Хўжалигимизнинг 1-бўлимига тажрибали, ишчан пахтакор Худойберди Расулев бошқарувчилик қиляпти. Бўлимнинг 315 гектар экин майдонидан 100 гектари янгидан ўзлаштирилган. Шунга қарамай бу аҳил, ишчан коллектив икки план миқдорида, яъни гектаридан 30 центнердан чўл дурдонаси топширишга қарор қилган. Сирдарё область Советининг депутати Раҳматулла Расулев, Абдурайим Маматипов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларнинг аъзолари эса ундан ҳам юқори маррани кўзлаб унумли меҳнат қилишмоқда. Шу машъал бригадаларнинг механизаторларидан Бозорбой Йўлибоев, Нурмамат Беркинов, Қўзимурод Мусаев, сувчилардан Уммат Сулаймонов, Низом Турсунов, Соҳибназар Ҳожиевлар ғўза парваришида алоҳида жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилишаётир.

Совхозимизнинг Карим Турдиев бошқарувчилик қилаётган 4-бўлими меҳнаткашлари 415 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 17,7 центнер ўрнига 30 центнердан пахта хирмони кўтаришга қарор қилишган. Бўлимнинг тажрибали пахтакор Нарзиқул Эгамбердиев бошчилик қилаётган бригадаси аъзоларининг марралари эса — 40 центнер! Шўрхок ерларда шундай улкан хирмон кўтариш осон эмас. Бригаданинг аҳил коллективи 82 гектар майдондаги ҳар туп ғўзани серҳосил қилиб етиштириб, бундай юксак марраниэгаллашларига ишончимиз комил.

Совхозимизнинг Жумабой Турдиқулов, Умрзоқ Қорабошев, Соҳибназар Имомназаров ўртоқлар бошқарувчилик қилаётган бўлимлари деҳқонлари ҳам чўл шароитида катта пахта хирмонини кўзлаб ғўза парваришини шу кунларнинг юксак талаблари даражасида олиб бормоқдалар.

Шуни ҳам мамнуният билан айтиб ўтмоқ лозимки, совхозимиз коллективи пахта тайёрлаш бўйича ўнинчи беш йиллик планини тўрт йилда, яъни ўтган йилиёқ шараф билан адо этишган эди. Бу йил 6 минг тонна чўл дурдонаси топширамиз. Бу планда кўзда тутилганидан 2050 тонна кўп демакдир. Ҳосилнинг 90 процентини машиналар билан териб оламиз. Мавжуд 56 та терим машинаси, 70 та тележка яқин кунлар ичида мавсумга тўла шай қилиб қўйилади. Агрегатларнинг икки сменада ишлашини таъминлаш мақсадида 112 нафар механизатор тайёрланди. Пахта йиғим-терими ипатоволиклар методи асосида олиб борилади.

Совхозимизнинг ишчан коллективи пахта тайёрлаш бўйича зиммаларидаги социалистик мажбуриятларини октябрь ойидаёқ бажариб, Улуғ Октябрь байрамининг шонли 63 йиллигигача йиғим-теримни батамом якунлайдилар. Ҳозирда хўжалигимиздаги ҳамма ишларни шунга қаратмоқдамиз. «Оқ олтин»дан улкан хирмон яратиб, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездига муносиб совға тайёрлаймиз.

Ў. АҲМЕДОВ,
Сирдарё область, Ильич районидаги Гагарин номли совхоз директори.

Жиззах области. Арнасой районидаги Тимошенко номли совхоз пахтакорлари 10 минг тонналик «оқ олтин» хирмони бунёд этиш иштиёқида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Улар ғўзани меҳр билан парвариш қилиш билан бирга чеканкани ҳам қизғин давом эттиришяпти. Механизаторлар бу муҳим агротехника тадбирини сифатли ўтказишга алоҳида эътибор беришмоқда. Суратда: 7-бўлим агрономи Эргаш Омонов (чапдан) комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи Тўра Мамасолиев ғўзани чеканка қилиш сифатини кўздан кечиришяпти.

Ж. Тўраев фотоси.

Пешқадамлар минбари

МАСЪУЛИЯТЛИ ПАЛЛА

Июль — ҳосилга ҳосил қўшиш ойи, деймиз. Мана шу оддийгина гап тагида катта маъно ётибди. Июлда, яъни масъулиятли паллада бирдам бўлса ҳам назардан четда қолган ғўза кутилган ҳосилни бермайди. Кўп йиллик тажрибамиздан маълумки, суғориш бир оз бўлса ҳам кечиктирилса, ҳосилга путур етади. Ўсимлик вақтида меъёрида озиқлантирилмаса, қатор оралари кетмагунча юмшатилмаса, бегона ўтга, ҳашаротга олдирилса — яна ҳосил нишоналари камайиб кетишига сабаб бўлинади. Бригадамиз аъзолари бундай камчиликларга асло йўл қўймайдилар. Мақсадимиз ҳар туп ғўзани кўз қорачиғидай сақлаш, парваришлаш ва тўпланган ҳосилга ҳосил қўшишдан иборат.

Бу йил пахтамиз ҳар қачонгидан ҳам эртапишар бўлиб етилмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ ҳар туп ғўзада 5—6 тадан, айрим майдонларда ундан ҳам ортиқ кўсак бор. 95 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 30 центнер ўрнига 45 центнердан хирмон кўтаришга қарор қилган эдик. Далаларимизда шунга яраша ҳосил тўпланмоқда.

Бригадамизнинг тажрибали механизаторларидан Турдиали Содиқов, Қурбонали Хайруллаев, Сотволди Мамадалиевлар, уста сувчиларимиздан Ортиқали Тўйчиев, Жамолиддин Отабоев, Жуман Йўлдошевлар ҳар қачонгидан ҳам унумли меҳнат қилмоқдалар, ўз маҳоратларини кўрсатмоқдалар. Деҳқон меҳрига қонган ғўзаларимиз ҳар кунда бир яшнаётир.

Колхозимизда пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун курашаётган бригадалар сз эмас. Тажрибакор деҳқонлардан Меливой Султонов, Саидаҳмад Охунов, Низомали Исомов, Рафқат Гадиев ўртоқлар раҳбарлик қилаётган коллективларни бунга мисол қилиб кўрсатишимиз мумкин. Ана шу илғор бригадалар 40—45 центнердан «оқ олтин» топширишни олдиларига вазифа қилиб қўйганлар. Ҳозир бу бригадаларда ҳам ғўза парваришишу куннинг юксак талаблари асосида олиб борилаётир.

Колхозимиз қатор йиллардан буён уруғлик пахта етиштириб келмоқда. Биз бу йил хўжалигимиз бўйича 700 гектар майдонда ғўзанинг «Ф-108» навини ўстирмоқдамиз. Мақсадимиз гектаридан 40 центнердан пахта хирмони кўтариш ва унинг асосий қисмини уруғликка топширишдан иборат. Бу хўжалигимиз меҳнаткашларининг КПСС XXVI съезди ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг XX съездига муносиб меҳнат совғалари бўлади.

Маҳмуджон ҲАЛИМБОЕВ,
Янгийўл районидаги «Партия XXI съезди» колхозининг бригада бошлиғи.

Қашқадарё области. Қарши районидаги «Москва» совхози миришкорлари Тошкент области ва Ромитан райони пахтакорлари ташаббусига қўшилиб, ғўза парваришини ҳар қачонгидан ҳам кучайтириб юбордилар. Ғўза парвариши Рўзибой Маҳмудов бошлиқ 50 центнерчи бригадада, айниқса, уюшқоқлик билан давом этяпти. Илғор механизатор Узоқ Азизов кунлик топшириғини 1,5—2 ҳисса қилиб адо этяпти. Суратда: У. Азизов ўз агрегати ёнида.

Ш. Шаропов фотоси (ЎзТАГ).

ЧЎҚҚИЛАР ЧОРЛАЙДИ

ЛАВҲА

Район партия комитетида фикрни лўнда айтишди. «Сиз «8 Март» колхозига раис бўлиб борасиз. Ўзингизга маълум: хўжалик қолоқлар рўйхати бошида».

Мусурмонқул Шерқобилов анъанавий «эплай олармиканман?» деган жавобни қилмади. Лекин нимадир дейиш керак. Шунинг учун ҳам иккиланаётганлигини билдирди:

— Қандай бўлар экан? У хўжаликнинг пасти-баландини билмасам?

— Биз сизга ишонамиз! — райкомнинг биринчи секретари унга жиддий тикилди. — Хўжаликнинг пасти-баландини бир ойда билиб оласиз. Қолгани ўзингизга боғлиқ. Коммунистсиз!..

Мусурмонқул Шерқобилов «8 Март»нинг аъзолари бир пайтлар Шоймардон ота Қобиловдек Социалистик Меҳнат Қаҳрамонини, Нормурод Аҳмедовдек ўнлаб машъал пахтакорларни тарбиялаб етиштирганлигини эслади.

«Ҳозир ҳам ўша кишилар», — дея кўнглидан кечирди у. Аммо «ўша кишилар» билан ишни бошлаб юбориш анча оғир кўчди. Бир кун Шоймардон ота идорага келиб қолди. Бир пиёла чой устида:

— Ҳозир бизнинг далаларимиз сув ичаётган «Ҳазарбоғ» канали қурилишининг бошига оқсоқолимиз Йўлдош Охунбобоев бир неча марта келган, — деб қолди. — Йиғилиш ўтказар, гурунглашар эди. Биз — раислар оқсоқолимизнинг ҳар бир сўзи, ҳар бир ҳаракати, бир пиёла чой устидаги аския, ҳазил-мутойибаларидаги камтарлигига ҳавас қилардик. Меҳнаткашлар билан шундай муомалага эришсак, деб орзу қилардик...

Мусурмонқул отанинг ана шу суҳбатидан сўнг ҳар бир колхозчининг кўнглидагини топиб суҳбатлашишга, оғирини енгил қилишга, хўжаликнинг маданий ҳаётини кўтаришга, фаровонликни юксалтиришга катта эътибор бера бошлади. Натижада, хўжаликда иш ҳам маромига тушди. У Шоймардон ота сингари пахтачиликда катта тажриба орттирган оқсоқолларни ҳам ишга тортди. Бир кун отанинг ҳузурига бориб, маслаҳат солди:

Сизга битта от берсак! Сиз, Давлат Ҳакимов, Гулсоат Омонова, Ашур Рўзиқулов, Жўрақул Ҳамзаев, яна бошқа пахтачилик илмининг донишмандлари, бизга — ёшларимизга ёрдам берсангизлар, ёмон бўлмас эди. От билан дала айланиб, шогирдларингиз ишини бир кузатсангиз, йўл-йўриқлар кўрсатсангиз...»

Икки йил ичида Ўзгариш қишлоғида 300 ўринли мактаб, клуб бино этилди. Ободон қишлоғида болалар боғчаси, Ҳужум қишлоғида медицина пункти, алоқа бўлими ишга тушди. Колхознинг 1-, 2-, 3-, 4-бригадалари хонадонлари тўлиқ водопроводлаштирилди. Районда биринчи бўлиб кооператив усулида қулай ва арзон қурилган уйларга 20 хонадон кўчиб кирди. Колхоз ёрдами билан қанчадан қанча оилалар янги уйлар қуриб, турар жой шароитларини яхшиладилар. Ишлаб чиқаришнинг рентабеллиги ортди.

...Минг тўққиз юз етмиш олтинчи йил якунига бағишланган ҳисобот-сайлов йиғилиши олдидан правление идорасига кираётган Мусурмонқул Шерқобиловнинг елкасидан кимдир оҳиста ушлади. У бурилиб қараганида райкомнинг биринчи секретарини кўрди. Иккովлари ҳам кулиб юборишди.

Стол атрофида эса суҳбат жиддий тус олди.

— Ишончни ҳар қалай оқладингиз, — деди райком секретари. — Хўжалигингиз кўрсаткичларини бир карра кўздан кечирдик. Раислик даврингизда 1971 йилдагига нисбатан хўжалик 1122 тонна кўп пахта сотди. Икки йилда пахта ҳосилдорлиги гектар бошига олдинги йилдаги 29,33 центнердан 46,20 центнерга кўтарилди. Кўряпсизки, сиз раис бўлгандан кейинги даврда ҳосилдорлик салкам 17 центнерга ўсди. Республика байроғи қўлларингизда. Энди раис, бу мақтовларни аванс деб тушунинг! Ҳозиргина бюро ўтказдик. Маълумки, «Октябрь 50 йиллиги» колхози жуда оқсаяпти. Ҳатто ташвишланадиган даражада!..

Шерқобилов ички бир ҳаяжон билан умумий йиғилишда ҳисоб берди. Фактларни лўнда-лўнда келтирди. Ҳисобот даврида дон 221, шу жумладан макка дони 179, гўшт 76, сут 89, пилла 5,3 тоннага, қоракўл тери 353 донага, тухум 131 минг донага кўпайганлигини, жами пул даромади 824 минг сўмга ошганлигини айтди.

Йиғилиш охирида райком секретари бюро таклифини эълон қилганда, одамлар бир зум жим қолишди. «Шерқобиловнинг айби нима?» деган овозлар эшитилди. Республикада хизмат кўрсатган пахтакор Гулсоат Омонова сўз олганда шивир-шивирлар тинди.

— Масалани бундай тушуниш, менимча хато, — ўтирганларга кўз югуртириб сўз бошлади у. — Шерқобиловни бизга район партия комитети юборган эди. Мана, синадик. Энди янги — қолоқ участкага йўллаётган экан, нима деймиз, қўшилишимиз керак-да?! Биз ёмонлик кўрганимиз йўқ, албатта. Шерқобиловнинг ўзи ҳам кам бўлмади. Тўрт йил ичида Меҳнат Қизил Байроқ, «Ҳурмат Белгиси» орденлари билан мукофотланди. Бутуниттифоқ Халқ хўжалик ютуқлари виставкасининг бронза медалига сазовор бўлди. Райком, райижроком аъзоси, депутат!.. Келинг, янги хўжаликда ҳам ана шундай оқилона, камтарлик билан раҳбарлик қилсин, шу обрўсидан тушмасин! Оқ йўл тилайлик!..

Кимлар қўл силкилашиб, кимлар қучоқлашиб хайрлашди Шерқобилов билан

...Янги колхоз, янги одамлар! Шерқобилов «хўжаликнинг пасти баланди» устида бош қотиришни яна қайтадан бошлади. Иш осон кўчмас экан. Биринчи йил-ку, бир нав юз бўлди. Кейинги йил йиллик план аранг 87,5 процентга етибди. «Атрофдаги хўжаликлар ҳам ўтиб кетгани йўқ-ку», деб ўзини овутиши мумкин эди. Аммо бўлмас экан. Йиғилиш деса, талвасага тушади. Чунки, қолоқлар ҳақида гап кетса, албатта у раис бўлган хўжалик ҳам тилга олинади. Шунда ўтирганлар унга ўгирилиб қарашаётгандай туюлади. Баъзида «Янаги йил планни бажарасизми?» деган ҳазиломуз гаплар суяк-суякларидан ўтиб кетади. Бошқа соҳаларда-ку тилини қисишолмайди. Хўжалик чорва маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишда катта силжишга эришиб, район, область мусобақаларида байроқларни қўлга киритди. Лекин пахтага қолганда... Хўш, сабаби нимада? Райком бюросида бу масала қаттиқ қўйилди. Ниҳоят, равшан ва аниқ хулоса келиб чиқди: Денов районидаги хўжаликлар, асосан, икки зонага ажратилади. Қуйи зона ўтмишда Денов-Юрчи ботқоқликлари ўрнида бунёд этилган. «Октябрь 50 йиллиги», Ждановномли, «Партия XXV съезди», Ульянов номли колхозлар ана шу зонада жойлашган. Ботқоқликлар ўрни аллақачон тугатилган бўлсада, бироқ улар ҳамон айниқса кейинги 4—5 йил ичида «ўзлигини» билдиряпти. Ер ости сувлари тупроқнинг юқори қатламларига кўтарилди. Бу эса ҳосилга ва тупроқ структурасига салбий таъсир кўрсата бошлади.

Бирдан Мусурмонқул Шерқобилов сўз олиб, масаланинг моҳиятини янада очиқроқ айтди:

— Гап ҳосилдорликнинг пасайиб кетаётганлиги ҳақида борар экан, бунинг объектив сабабларидан ҳам кўз юммаслигимиз керак. Колхозимиз бўйича 800 гектар ер зах сувлардан зарар кўрган. Сизот сувлари ҳатто колхозчиларнинг турар жойларига хавф соляпти. Юзага ер ости суви қалқиб турган майдонларда культивация, чопиқ, суғориш ишлари қанчалик машаққатли бўлишини...

— Одамларингиз ишламаяпти, — раҳбарлардан бири луқма ташлади.

— Эшитдим, — деди Мусурмонқул Шерқобилов аччиқ устида. — Катта йўлдан бориб, катта йўлдан қайтгансиз. Хўш, сиз борган куни одамларни фақат йўл яқинидаги далаларга ишга жалб қилиш керакмиди?

...Масала ўрганилди. Бир жиҳатдан раис ҳақ. Зудлик билан район партия комитети, район ижроия комитети раҳбарлигида мутасадди ташкилотларнинг ёрдами таъмин этилди. Колхоз территориясида 25 та катта ва кичик экскаваторлар ишлай бошлади. Зовурларни тозалаш учун давлат ҳисобидан бирйўла 480 минг сўм ажратилди. Коллектор ва дренажларни тиклашга киришилди. Бир йилда хўжалик оёққа турди. Ўтган 1979 йилда давлатга 6363 тонна пахта сотилди. Ялпи ҳосил миқдорида хўжалик Ленин орденли «Ҳазарбоғ» совхози, Сурхондарё областида йирик ҳисобланган «Ғалаба» колхозидан кейин районда учинчи ўринга чиқиб олди. Бир йилда пахта 858 тоннага кўпайди. Давлат планлари ўтган йили дон сотиш бўйича 152,2, гўшт 108, сут 104,4, тухум 101, пилла 126 процентга бажарилди. Ҳар бир сигирдан 1885 литрдан сут, ҳар юз бош ҳисори ва қоракўл совлиқдан 107 тадан қўзи олинди. Сабзавот, полиз, картошка... борингки, ҳамма экинлар ҳосилдорлиги бир йилда кўтарилиб кетди. Пул даромади 820 минг сўмга ошиб, ҳар бир колхозчининг ўртача иш ҳақи 1978 йилдаги 1985 сўмдан 2476 сўмга етди.

Бу рақамлар қолоқлар рўйхатида бўлиб келаётган «Октябрь 50 йиллиги» колхозининг ишлаб чиқаришдаги бугунги ўсишларини яққол акс эттиради.

...Шерқобилов ўзаро суҳбатларнинг бирида шундай деган эди:

— Қолоқликда катта режаларни амалга ошириш сари, улкан мақсадлар сари ташланган қадамлар қийин бўлади, аммо энг завқли қадамлар ҳам ана шулардир. Зафар чўққисига яқин қолганда одам завқланиб кетади. Чунки чўққи чорлаб туради...

Зоир МАМАЖОНОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг жамоатчи мухбири.

ЧЕКАНКА ДАВОМ ЭТМОҚДА

ДЕНОВ. «8 Март» колхозининг Эшмат Жалилов бошчилик қилаётган бригадаси далаларида ғўзани чеканка қилиш давом этмоқда. Бу ишда Н. Ҳамроева, С. Тошматова, М. Назарова, Д. Қурбонова, Қ. Номозовлар пешқадамлик қилишмоқда. Бригада аъзолари 65 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан пахта хирмони кўтаришга қарор қилишган.

Хўжаликнинг бошқа бригадаларида ҳам ғўзани чеканка қилиш уюшқоқлик билан олиб борилмоқда.

Ў. БЕКМУРОДОВ.

БАРАВЖ ҒЎЗАЛАР

Қўриқ «Партия XXV съезди» совхози пахта етиштиришда Баҳористон районида салмоқли ўринни эгаллайди. Хўжалик заршунослари ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида она-Ватан хазинасига 8 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш мажбуриятини олишган.

Чўлқуварлар яхши ният, эзгу мақсад билан 3100 гектар майдонда ғўза ўстирмоқдалар. Шунинг 800 гектарида ингичка толали пахта етиштирилаяпти. Совхоз маъмурияти ва партия комитети ишни тадбиркорлик билан моҳирона уюштираётганлиги туфайли ғўзанинг ривожи яхши.

Совхоздаги Қўрғон Тоғаймуродов, Эркин Очилов, Бўри Ҳамроев бошлиқ бўлимларда ғўза айниқса барқ уриб ўсяпти. Шиғил-шиғил кўсакларни кўрган кишининг дили яйрайди. Пахта далаларида культиватор тақкан 54 та чопиқ трактори юксак унум билан ишлатилмоқда. Ўсимликка чуқур ишлов бериш, минерал ўғитлар ва қўйи қийи билан озиқлантириш ҳамда суғориш ишлари бир-бирига қўшиб олиб борилмоқда. Ҳозир ғўза тўртинчи комплекс ишловдан чиқарилмоқда.

Шуниси диққатга сазоворки, кўплаб бригадалар ҳар гектар қўриқ ердан 40 — 45 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олганлар. 2-бўлимнинг Жуманиёз Қўчқоров бошлиқ бригадаси аъзолари эса 50 центнерни марра қилиб белгиладилар. Шу мақсадда улар 110 гектар майдондаги ғўзани меҳр билан парвариш қилишмоқда. Механизаторлар Жамил Жуманазаров, Тўйчи Маҳмақобиловлар ғўзага сифатли ишлов берган карталарга Шоди Лўппиев, Шуҳрат Отамуродов, Руҳиддин Холмуродов каби миришкор сувчилар обиҳаёт тарашяпти. Улар ғўзани тунда суғоришга алоҳида эътибор бермоқдалар.

— КПСС Марказий Комитетининг (1980 йил) июнь Пленуми материаллари ва КПССнинг навбатдаги XXVI съездини чақириш тўғрисидаги қарори, ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда қилган илҳомбахш доклади заршуносларимизни янгидан янги марраларга чорламоқда, — дейди совхоз директори Бобониёз Қўчқоров. — Шу кунларда якунловчи йил улкан хирмонини бунёд этиш мақсадида коммунист ва комсомоллар, хуллас, ҳамма бир тан, бир жон бўлиб фидокорона меҳнат қилаётир.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТЎРАҚЎРҒОНЛИК ЧОРВАДОРЛАР ЗАФАРИ

КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди қарорларини оғишмай амалга ошираётган Тўрақўрғон райони чорвадорлари зафар қучдилар. Давлатга 603 тонна юқори семизликда гўшт етказиб берилди ва йиллик халқ хўжалик плани 102,5 процентга бажарилди. Гўштга топширилган ҳар бир қорамолнинг тирик вазни 400 килограммни ташкил этди.

Лафзи ҳалол паррандабоқарлар ҳам шу кунгача қабул пунктларига 1 миллион 808 минг дона тухум етказиб беришга эришдилар. Тухум сотиш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 92 минг донага ортди.

Районда ўнинчи беш йиллик план гўшт сотиш бўйича 107 процентга, сут 103 процентга бажарилиб, чорвачилик маҳсулотлари сотиш ўтган беш йилликка нисбатан анча кўпайди.

Тўрақўрғонлик чорвадорлар айни шу кунларда 1981 йил ҳисобига маҳсулот сотишмоқда.

А. САЙДАҲМЕДОВ.

МАККАЖЎХОРИКОРЛАР ҒАЙРАТИ

Жуков номли совхоз Арнасой районидаги йирик пахтачилик хўжаликларидан ҳисобланади. Шу билан бирга бу ерда чорвачилик ҳамда унинг озуқаси бўлган маккажўхоричиликни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Совхозда 9-бўлим маккажўхори етиштиришга ихтисослаштирилган. Бўлим деҳқонлари 350 гектар майдондаги ўсимликни меҳр билан парвариш қилмоқдалар. Ҳозиргача ўсимлик қатор ораларига тўрт марта сифатли ишлов берилиб, шунча марта озиқлантирилди.

Маккажўхори парваришида С. Маматов, Х. Балқибоев, К. Мусулмонқулов, Ў. Турсунқулов каби тажрибали механизаторлар фаол қатнашмоқдалар. Бўлим далаларидаги маккажўхори бир текис ҳосилга кириб, пишиб етила бошлади. Маккажўхорикорлар гектаридан 100 центнердан дон, 450 центнердан силосбоп кўкпоя олишга қарор қилганлар.

А. ИМОМОВ.

„ТЕЗРОҚ, БАЛАНДРОҚ, КУЧЛИРОҚ!“

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАХСУС МУХБИРИ Ҳ. НОСИРОВ МОСКВАДАН ХАБАР ҚИЛАДИ

- БИРИНЧИ ЧЕМПИОН
- ИМКОНИЯТ ВА МУВАФФАҚИЯТ
- НАВҚИРОН ОЛИМПИАДАЧИ
- ЭРКИН КИРИТГАН ТЎП

Минглаб спортчи йигит-қизларни бағрига олган Ватанимиз пойтахти бугун янада навқиронлашиб, гўзаллик ва улуғворлик кашф этган. Москва дарёси бўйидаги йирик спорт маскани — В. И. Ленин номидаги Марказий стадионда ранг-баранг беш халқа акс эттирилган оппоқ байроқ кўзга ташланади. Ҳар қадамда табассум билан боқиб турган «айиқча» Олимпиада тинчлик, дўстлик ва хайрли ишлар тимсоли эканини эслатгандек.

Дарҳақиқат, Москвада жаҳоннинг энг кучли, энг абжир ўғил-қизлари йиғилишган. Ленинград, Киев, Минск, Таллин шаҳарларида ҳам Москвадан юборилган машъала ёрдамида Олимпиада олови тантанали ўт олдирилди. Мана, тўрт кундирки, қизғин спорт кураши авжга минмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг XXII Олимпиада иштирокчилари ва меҳмонларига йўллаган табриги спортчиларни руҳлантириб юборди. Улар Олимпиада қасамёдига содиқ қолиб, «Тезроқ, баландроқ, кучлироқ» деган шиор остида ғолиблик супасининг юқори поғоналарини кўзлашмоқда.

Олимпиаданинг дастлабки чемпионлари ҳам маълум бўлди. Бундай унвонга биринчи бўлиб Совет Иттифоқи вакили — фрунзелик мерган Александр Мелентьев мушарраф бўлди. У тўппончадан нишонга олишни ўрнига қўйди. У 600 имкониятдан 581 очко тўплади.

Митишчидаги мерганлик майдонида милтиқдан стендга отиш бўйича ўтказилган мусобақалар ҳам мухлисларда катта таассурот қолдирди. Бу ерда 19 мамлакатнинг 34 нафар мергани ўзаро куч синашдилар. Мерганлар орасида тошкентлик спортчи Рустам Ямбулатов ҳам бор. Ҳозиргача ҳандақдан махсус мослама ёрдамида ҳавога улоқтирилган 75 та ликопчани нишонга олиш бўйича Й. Дамме пешқадамлик қилмоқда. Италия, Чехословакия, Венгрия вакиллари 73—74 очко тўплаганлар. Рустам эса ҳозирча 75 ликопчадан 72 тасини уриб туширишга муваффақ бўлди. Бу — Совет мерганлари ўртасидаги энг яхши натижадир. Кеча мерганлар яна 75 тадан ликопчани нишонга олдилар. Бугун 50 тадан ликопчани нишонга олиш баҳсидан кейин чемпион аниқланади.

Қирғизистонлик мухлисларнинг омади келди. Қардошларимиз Олимпиаданинг биринчи куниёқ қўш олтин медалли бўлдилар. Мерган А. Мелентьевдан кейин оғир атлетикачи Қанибек Ўсмоналиев муваффақият қозонди. 52 килограмм вазнли штангачилар қатори куч синашган бу спортчи силтаб ва даст кўтариш бўйича жами 245 килограммлик натижага эришиб, мухлислар олқишига сазовор бўлди. У ўз юртига Олимпиаданинг катта медалини тақиб қайтади.

Совет спортчиларидан учинчи бўлиб олтин медални Сергей Фесенко қўлга киритди. У сузиш бўйича 200 метрли масофага 1 минуту 59,76 секунд вақт сарфлаб, маррада биринчи бўлди. Сергей баттерфляй усулида сузиш бўйича мухлислар эътиборини қозонди.

Велосипед пойгаси мусобақалари ҳам қизғин спорт кураши остида ўтди. 101 километр шоссе йўл бўйлаб ўтказилган команда пойгасида совет велосипедчилари 2 соат 1 минут 21,74 секунд вақт сарфладилар. Велосипедчилардан Ю. Каширин, О. Логвин, С. Шелпаков ва А. Яркинлар совет командаси муваффақиятини таъминлашда зўр маҳорат кўрсатдилар.

Сузувчилар мусобақасида 4х100 метрга эстафетали сузиш бўйича юқори натижага эришган ГДР сузувчи қизлари Олимпиада чемпиони номини олдилар.

Лужникидаги сузиш бассейнида сув тўпи усталарининг мусобақалари давом этмоқда. 12 команда уч группага бўлиниб саралаш учрашувларини давом эттиряптилар. Совет сув тўпи усталари биринчи учрашувни Италия спортчилари билан ўтказишди. Учрашув ҳужумкорлик руҳида давом этди. Ҳисобни вакилларимиз очишга муваффақ бўлишди. Лекин орадан кўп вақт ўтмай италиялик спортчилар жавоб тўпи киритдилар. Вакилларимиз бўш келишмади, кетма-кет ҳужум уюштириб, ҳисобни 3:2 га етказдилар. Учрашувнинг биринчи бўлими тугаш олдидан электротаблода 4:3 ҳисоби кўриниб турарди. Танаффусдан кейин томонлар дарвозани яна биттадан нишонга олдилар. Учрашувнинг учинчи қисмида меҳмонлар ҳушёрликка зўр бердилар. Ҳисоб 5:6 бўлиб, учрашув улар фойдасига ҳал бўлай деб турганда тошкентлик ватерполчи Эркин Шагаев ўзининг тезкор сузишини кўрсатди ва чаққонлик билан дарвозани нишонга олиб, ҳисобни тенглаштирди. Учрашувнинг ҳал қилувчи қисмида вакилларимиз Италия командаси дарвозасини яна икки марта нишонга олишди ва 8:6 ҳисобида дастлабки ғалабани қўлга киритдилар. Кеча вакилларимиз Испания командаси билан сувга тушдилар. Бугун эса спортчиларимиз Швеция сув тўпи усталари билан куч синашадилар.

Олимпиада баҳслари кундан-кунга қизғин тус олмоқда.

Бугун спортнинг ўн беш тури бўйича мусобақалар ўтказилмоқда. Спортчилар 10 комплект медаль учун курашадилар. Республикамиз вакиллари велосипед пойгаси ва мерганлик бўйича ҳал қилувчи баҳсларда маҳоратларини намойиш қилишга шай бўлиб турибдилар.

Куни кеча Юрий Каширин (Ростов-Дон), Олег Логвин (Минск), Сергей Шелпаков (Омск) ва Анатолий Яркин (Куйбишев)лардан иборат СССР велосипедчи пойгачиларининг терма командаси Минск шоссесидаги 101 километр масофани 2 соат 1 минут 21,74 секунд вақт ичида босиб ўтиб, ГДР ва чехословакиялик велосипедчиларни ортда қолдирдилар. Чапдаги суратда: велосипед пойгасида Олимпиада чемпиони бўлган Юрий Каширин, Олег Логвин, Сергей Шелпаков ва Анатолий Яркинлардан иборат СССР терма командаси.

Ю. Теуш фотоси.

Анъанага кўра, тўппончадан отиш мусобақасини ва умуман Олимпиада ўйинларининг бошлаш ҳуқуқи тўппонча отувчиларга берилди. Соат 9 да тирда тўппончалар овози эшитила бошлади. Орадан икки соат ўтгач, Олимпиаданинг биринчи чемпиони номи аниқ бўлди. Бу — Фрунзе шаҳрининг «Динамо» спорт жамияти аъзоси Александр Мелентьев эди. Ўнгдаги суратда: XXII Олимпиаданинг биринчи чемпиони Александр Мелентьев. У тўппончадан отишда янги жаҳон рекордини ўрнатди.

Ю. Моргулис фотоси.

АХБОРОТ

ҲАЛОЛЛИК

Тошкент шаҳрининг кўзга кўринарли жойларини мириқиб томоша қилдик. Музей ва кўргазма залларида бўлдик. Хушфеъл таксичи шофёрлар бизни истаган еримизга элтиб қўйдилар. Саёҳатимиз кўнгилли ўтди.

Бироқ уйга қайта туриб, тушган таксимизда портфелимни унутиб қолдирганимни эслаб қолдим. Такси эса кўздан ғойиб бўлганди. На шофёрнинг исми-шарифини ва на такси номерини биламан. Портфель ичида ҳужжатларим, паспортим, 210 сўм пул ҳам бор эди. Тарвузим қўлтиғимдан тушиб, Самарқандга кириб бордим. Ҳеч вақт ўтмай менинг номимга Тошкентдаги 2-автокомбинатдан хат бориб қолди. Мактубда автокомбинатга келиб портфелим, ҳужжат ва пулларимни олиб кетишимни илтимос қилишибди. Қувониб кетдим. Автокомбинатдан нарсаларимни олиб қайтар эканман, корхона шофёри Назаровга қайта-қайта миннатдорчилигимни изҳор этдим.

Я. АБДУРАҲМОНОВ.

ҚОЗОНЛАРНИНГ ИҲОТАЧИСИ

Навоий ГРЭСида технология билан кўзда тутилмаган агрегат пайдо бўлди. У қозонларни кирланиш ва коррозиядан иҳота этувчи установкадир. Бутуниттифоқ халқ хўжалигида газдан фойдаланиш илмий тадқиқот институтининг Ўрта Осиё филиалида мамлакатда биринчи шундай қурилма ишлаб чиқилди. Тадқиқотлар чоғида шу нарса аниқландики, металлургияда ишлатилувчи хом ашё турларидан бири — алюмосиликатлар қора мой ёки газга аралаштирилганда қозонларни кирланиш ва коррозиядан ҳимоя этишдан ташқари атмосферага заҳарли моддалар чиқарилишини ҳам қисқартирар экан. Электростанция ёқилғисига алюмосиликат қўшиб турадиган содда ва арзонга тушадиган установканинг харажатлари бир ойда қопланади. Ҳолбуки, бир йилда у юзлаб минг сўм иқтисодий самара келтиради.

Республиканинг бошқа бир қанча иссиқлик электр станцияларида шундай серунум агрегатларни монтаж қилиш мўлжалланмоқда.

(ЎзТАГ).

ТЕРАНЛИК КАШФ ЭТИБ

ТАҚРИЗ

Иқтидорли ва сермаҳсул танқидчи Пирмат Шермуҳамедовнинг янги китоби «Сатрларга тўкилган туйғулар...»[1]) деб номланади. П. Шермуҳамедов ҳозирги адабий жараёнда актив иштирок қилиб, адабий ҳаётимизнинг жонланишига ўзининг сезиларли ҳиссасини қўшиб келаётган танқидчиларимиздан биридир.

«Сатрларга тўкилган туйғулар...» китобининг тематикаси ранг-баранг, қамрови кенг, материални илмий таҳлил этиш йўллари, усуллари ҳам хилма-хил ва қизиқарли. Танқидчи ҳар бир кўтарган масаласи тўғрисида самимий, эркин, эҳтиросли ва теран фикр юритади. Жиддий илмий хулосаларини конкрет, жозибали ҳаётий кузатишлари билан тасдиқлаб ҳам боради.

«Сатрларга тўкилган туйғулар...»нинг биринчи мақоласида китоб мутолааси — бебаҳо маънавий бойликдан баҳраманд бўлиш масаласини кўтариб чиқади. Мунаққид ҳар бир китобдан катта руҳий мадад, қудратли маънавий озиқ олиш учун унинг мағзини чақиш керак, ёзувчи юрагининг қони билан ёзилган мисралар остидаги ўткир туйғулар ва фикрларни ҳис эта ва сеза билиш керак, дейди. Китоб яшаш ва кураш қуроли экан, китобхон ундан ана шу мақсадда фойдаланa билсин.

Шу мақоланинг ўзидаёқ мунаққиднинг ҳар бир бадиий асарнинг ғоявий-сиёсий йўналиши ва даражасига, унинг ҳаётийлигига ва инсониятга келтирадиган фойдасига диққат қилаётганлиги аниқ сезилиб туради. «Манбаи ҳаётнинг ўзи...» деган бошқа бобида ҳозирги кунда яратилган қатор бадиий асарларни таҳлил этар экан, уларнинг ғоявий-бадиий кучи энг аввало ҳаётийлигида, замонамизнинг муҳим ижтимоий-ахлоқий масалаларини дадил бадиий талқин қилиб берилишида кўради. А. Ориповнинг «Жаннатга йўл» ёки Э. Раимовнинг «Эҳ, биз катталар» асарларини шу принципда таҳлил этар экан, айни чоғда уларнинг ўзига хос ижодий йўлларини ҳам белгилаб боради. Танқидчи катталар ҳаётини, катталар билан болалар тақдирининг туташган, кесишган нуқталарини болалар нигоҳи, болаларнинг қалб кўзгуси орқали ёритиб бериш Эргаш Раимов ижоди учун хос хусусият деб тўғри таъкидлайди.

П. Шермуҳамедов А. Ориповнинг «Жаннатга йўл» драматик достонининг ғоявий-бадиий қимматини асосли ёритиб беради. Маълумки, танқидчилигимизда достон хусусида мунозарали гаплар айтилди. П. Шермуҳамедов ёзувчи асарда мажозий-аллегорик шаклда ҳаётий ҳақиқатни жуда чиройли қилиб айтиб берганини уқтиради. Социалистик ҳаётимизни шарафловчи, коммунистик виждон байроғини баланд кўтарувчи бу асар Дантенинг «Илоҳий комедия»сининг таъсирида (А. Орипов бу шоҳ асарнинг «Дўзах» қисмини таржима қилиб китобхонларга етказди) майдонга келган ўткир, оригинал асардир. Шу мақолада яна Ҳасан Тўрабеков томонидан ўзбек тилига таржима қилинган Стендалнинг «Қизил ва қора» романи таржимасининг мукаммаллиги хусусида ғурур билан фикр юритади.

П. Шермуҳамедовнинг илмий иқтидори, теран тадқиқотчилиги «Тарих садолари» деган бобда — Ҳ. Ғуломнинг «Машъал» романининг ёзилиш жараёнини таҳлил қилувчи мақолада равшан намоён бўлади. Бунда мунаққид ёзувчининг ижодий лабораториясига дадил ва чуқур кириб боради: «Машъал» романининг дунёга келишига туртки бўлган ҳаётий воқеалардан, унинг прототипларидан тортиб то асар сюжети конфликтини яратишдаги ёзувчининг изланишлари ва меҳнатигача асосли кўрсатиб беради. Бунда ёзувчининг эътирофлари — мулоҳазаларидан, унинг иш планлари, кундалик дафтарларидан, романнинг вариантларидан фойдаланади. Бу принципиал илмий кузатишлар орқали ягона ниятни ҳар бир етук мукаммал асарнинг остида ижодкорнинг кўп йиллик изланишлари, чексиз оғир меҳнати ётади, деган ҳақиқатни айтади.

Китобнинг иккинчи бўлими «Адабий портретлар» деб номланган бўлса-да, бунда соф портрет мақолалардан ташқари хотираномалар ҳам, И. Андрониковнинг илмий изланишларини эслатувчи бирор адабий факт изини қидирувчи мақолалар ҳам бор. «Устод юрган йўлларда» деган мақолада муаллиф Ҳамза ҳақида янги материал қидириб, Урганчга, у ердан Хивага, Хивадан — Тошовуз — Хўжайлига бориб, Ҳамзанинг янги ҳаёт учун актив курашганлиги ва шу фазилати туфайли халқ дилидан абадий ўрин олганлигига яна бир бор амин бўлганлигини ёзади.

Китобдаги «Тарихимиз саҳифалари», «Курашнинг маъноси», «Китоб — тириклик суви...» мақолаларини ўқиганда П. Шермуҳамедов ижодига хос яна бир ибратли фазилатни сезиб олиш мумкин. Адабиётни ва адабий жараённи фақат ўн-ўн бешта машҳур ёзувчиларгина яратмайди. Адабиётни ўстирадиган, жонлантирадиган ва бойитадиганлар донрасига машҳур ёзувчилар ҳам, номашҳурлар ҳам, катталар ҳам, ёшлар ҳам киради. П. Шермуҳамедов бу масалада ҳам худди шу тўғри позицияда туради. Юқоридаги учта мақолада Миркарим Осим, Комил Икромов, Носир Фозиловлар ижоди борасида фикр юритади. Учала ёзувчи ҳам адабиётимиз ривожига ўзларининг маълум улушини қўшиб келаётган адиблардир. Бироқ улар тўғрисида танқидчилигимиз ўзининг баҳосини айтиб улгурганича йўқ. П. Шермуҳамедов М. Осимнинг тарихий жанр ривожига ўзининг катта ҳиссасини қўшиб келаётган иқтидорли прозаик сифатида тўғри баҳолайди, К. Икромовни эса А. Гайдар типидаги ҳам ёшлар, ҳам катталар ўқийдиган курашчан асарлар муаллифи эканлигини ва Н. Фозиловнинг профессионал болалар ёзувчиси тарзида адабиётимизда ўз ўрни борлигини белгилайди. Тўғри, китобда композицион тарқоқликни келтириб чиқарувчи ямоқ парчалар, илмий таҳлил қувватини тушириб юборувчи баъзи баёнчиликлар ва фикрий зиддиятлар («Жаннатга йўл» танқидида) учрайди. Бу жузъий қусурлар китобнинг мукаммаллиги, етуклигига халақит бермайди. Китоб ҳозирги адабий жараёнимиздаги, адабий ҳаётимиздаги қатор муҳим тенденцияларни ҳалол объектив илмий баҳолайди. Теран ва ўқимишли ёзилган бу асар П. Шермуҳамедов ижодида олға ташланган яна бир қадамдир.

Салоҳиддин МАМАЖОНОВ,
Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати.

[1] П. Шермуҳамедов. «Сатрларга тўкилган туйғулар...». Тошкент «Ёш гвардия», 1980 йил.

ФАН-ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

БЎЁҚЧИ ПУРКАГИЧ

Тошкентдаги «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида буюмларни кукунсимон полимер бўёқлар билан бўяйдиган пуркагич қурилма яратилди. Қурилма трибо-электрик эффект асосида ишлайди. Янгилик саноатнинг турли тармоқларида пардозлаш ва ремонт ишлари чоғида, деталь ва узелларни полимер қоплама билан қоплашда, шунингдек, халқ истеъмол маҳсулотлари ишлаб чиқаришда қўлланилса бўлади.

Полимер материалнинг заррачалари буюм юзаси билан жуда мустаҳкам бирикиши қопламанинг сифатли чиқишини таъминлайди. Қурилма ёрдамида қоплама юзасига исталган шаклни бериш мумкин.

МЕХАНИЗАЦИЯ ШАРОФАТИ

«Таштекстильмаш» заводида ҳар хил дастгоҳларнинг стол ва тагликларини силлиқлаш учун махсус қурилма ясалди. Илгари бу иш қўлда бажарилар, кўп куч ва иш вақти сарфлашга тўғри келар эди.

Қурилма электродвигатель ёрдамида ҳаракатланади. У фрезерлик, йўниш ва пардозлаш станокларининг тагликлари юзасини секундига 22,3—44,6 метр тезлик билан силлиқлайди. Янгиликнинг ишлаб чиқаришга жорий этилиши йилига 2200 сўм иқтисодий самара беради.

(ЎзНИИНТИ материаллари асосида).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.35 — Олимпиада кундалиги. 10.10 — «Говенда» болалар ансамблининг концерти. 11.05 — Ойни этак билан ёпиб бўлмас. Бадиий фильм. 2-серия. 12.10 — Ҳужжатли фильм. 12.35 — Олимпиада кундалиги. 12.55 — XXII Олимпиада ўйинлари. 18.00 — Дунё воқеалари. 18.20 — Концерт. 18.50 — Москва Кремли. 19.20 — Симфоник миниатюралар. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.15 — «Ромэн» театри артистлари иштирокида лўлилар қўшиқлари ва рақслари. 21.30 — Время. 22.00 — XXII Олимпиада ўйинлари. 23.00 — Футбол. СССР — Замбия терма командалари.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30 — Ҳужжатли фильмлар. 12.30 — Қўғирчоқ театри. 13.20 — Болалар учун фильм-концерт. 13.40 — Олтин ҳакка. Спектакль. 18.20 — Мультфильм. 18.40 — Қувноқ пионер ёзи. 19.10 — Партия турмуши. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Музикали учрашувлар. 20.30 — Ахборот. 20.50 — СССР халқ артисти С. Қобулова куйлайди. 21.30 — Время. 22.00 — Ғўза парвариши илғорларига тенглашинг. 22.15 — Зося. Бадиий фильм. 23.20 — Спорт оҳанглари.

II

20.05 — Янгиликлар. 20.25 — Ким бўлсам экан. 20.55 — Рус чойи. 21.10 — Математика. 22.10 — Овдаги драма. Спектакль. 1-қисм.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА 11.20 — Бахт қўшиқлари. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Ем-хашак тайёрлашнинг боришини текширамиз. 13.30 — М. Шамаева куйлайди. 14.00 — Қарши чўли оқ олтини. 18.50 — Ёшлик. 19.45 — Музикали танаффус. 20.25 — Шаҳарлар ҳақида қўшиқлар. 20.50 — Польша қайта тикланган кун. 21.00 — Ўзбек совет адабиёти радиоантологияси. 21.20 — Чорвадорлар учун концерт. 22.30 — Республикада хизмат кўрсатган артистлар К. Раҳимов ва Х. Лутфуллаев куйлайди. 23.20 — Дам олиш концерти.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ
216-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 1 — 3 йил

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ КАСБЛАР БЎЙИЧА МАЛАКАЛИ ИШЧИЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ: йўл қурилиш машиналарини ремонт қилувчи слесарлар, бўёқчи ва сувоқчилар, дурадгорлар, электр пайвандчилар, қурилиш электрослесарлари, конструктор-монтажчилар, автомобилларнинг электр қисмини ремонт қилувчи слесарлар.

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Билим юртини битирганлар ўзлари танлаган мутахассисликлари билан бирга ўрта маълумот тўғрисида аттестат ҳам оладилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирган ўқувчилар техникум ва олий ўқув юртларига кириш учун йўлланма оладилар ҳамда имтиҳонсиз қабул қилинадилар.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ

Ўқишга қабул қилинганлар кунига 3 маҳал бепул овқат, формали кийимлар билан таъминланадилар.

10-синфни битирганлар ҳар ойда 30 сўм миқдорида стипендия оладилар. Булардан ташқари ўқувчилар ишлаб чиқариш практикасида ишлаган ҳақларининг 50 процентини мукофот тариқасида оладилар.

Совет Армиясидан қайтиб махсус группага кирганларга ҳар ойда 75 сўмдан стипендия берилади.

Билим юрти қошида танлаган касблари бўйича тўгараклар мунтазам равишда иш олиб боради.

Ўқувчилар ёзги каникулни Чимёнда жойлашган лагерда ўтказишлари мумкин.

ЎҚИШ — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш керак: билим юрти директори номига ариза, паспорт ёки туғилганлиги ҳақидаги ҳужжат, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, турар жойидан справка, соғлиғи ҳақида справка, 3х4 см. ҳажмда 4 дона фотосурат.

АРИЗА ВА ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ (дам олиш кунидан ташқари) СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртининг адреси: Тошкент шаҳар, Юнусобод массиви, А — 4 (25, 28, 29-трамвайларнинг ва 24«э»-автобуснинг «А — 4» бекати).

«УЗБЕКСЕЛЬМАШ» ишлаб чиқариш бирлашмаси базасидаги
214-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1980—81 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ: металлшунос токарь, фрезерчи, слесарь (йиғувчи, ремонтчи, асбоб-ускуналар бўйича), электромонтёр, электр ускуналарини монтаж қилувчи, электр газ-пайвандчи, дурадгор, кенг профилдаги слесарь, штамповчи, қолипчи (эритиш ва қуйиш хўжаликларида).

ЎҚИШ МУДДАТИ — 1 ВА 3 ЙИЛ.

Билим юртида 3 йил ўқиган ўқувчиларга билим юртини битиргани ҳақида иккита ихтисос бўйича диплом, ўрта маълумот ҳақида аттестат ва 3—4 разрядга эга бўлганлиги ҳақида ҳужжатлар берилади.

Бепул кийим-бош, 3 маҳал иссиқ овқат, ётоқхона билан таъминланадилар. Ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 33 проценти тўланади.

Билим юртини тугатган ва аттестат баҳоларининг ўртача балли 4, 5 (тўрт ярим)ни ташкил қилган ўқувчиларга олий ўқув юртига кириш учун имтиёзлар берилади.

Билим юртида бир йил муддат билан ўқиган ўқувчиларга 2 ихтисос бўйича диплом берилади.

Ўқувчилар ойига 76 сўм миқдорида стипендия ва ётоқхона билан таъминланади.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10-СИНФНИ ТАМОМЛАГАН, 15 ЁШДАН 25 ЁШГАЧА БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: билим юрти директори номига ариза, автобиография, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (ёки паспорт), маълумоти ҳақида гувоҳнома (асл нусхаси), мактабдан характеристика, турар жойидан справка, олти дона фотосурат (3х4 см.), соғлиғи ҳақида справка.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Жаҳон Обидова кўчаси, 70-уй (2, 16, 25, 28, 29-трамвайлар, 8, 9, 115, 112, 21, 24, 44, 60, 61, 117-автобусларнинг «Ғалаба боғи» бекати). Телефон 35-08-02.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги
ТОШКЕНТ МЕҲМОНХОНА ХЎЖАЛИГИ ТЕХНИКУМИ
1980—1981 ўқув йили учун
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

МЕҲМОНХОНА ХЎЖАЛИГИ, ИДОРА ИШЛАРИНИ ЮРИТИШ

Ўқиш фақат кундузи, ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ўқиш муддати меҳмонхона хўжалиги бўлимида: ўрта мактаб базасида — 2 йилу 6 ой. Идора ишларини юритиш бўлимида: ўрта мактаб базасида — 1 йилу 10 ой; 8 йиллик мактаб базасида — 2 йилу 10 ой;

ТЕХНИКУМГА 30 ЁШГАЧА БЎЛГАН СССР ГРАЖДАНЛАРИ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги фанлар бўйича кириш имтиҳонларини топширадилар: 8 йиллик мактаб базасида — Она тили (рус тили) дан диктант, математикадан (оғзаки). Ўрта мактаб базасида — она тили (рус тили) ва адабиётдан иншо, СССР тарихидан (оғзаки).

Кириш имтиҳонлари 1 августдан 20 августгача ўтказилади.

Ҳужжатлар 8 йиллик мактаб базасидаги группаларга 31 июлгача; ўрта мактаб базасидаги группаларга 15 августгача қабул қилинади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: техникум директори номига ариза, маълумоти ҳақидаги ҳужжат (асли), соғлиғи ҳақида справка (286-форма), 3х4 см. ҳажмидаги 4 дона фотосурат, 2 йил меҳнат стажига эга бўлганлар меҳнат дафтарчасидан кўчирма (кадрлар бўлими ёки идора, муассаса раҳбари томонидан тасдиқланган), колхозчилар учун колхоз меҳнат дафтарчасидан кўчирма.

Паспорт, ҳарбий билет ёки гувоҳнома (ҳарбий хизматга алоқадорлар учун) шахсан кўрсатилади.

Техникумга қабул қилинганлар умумий тарзда стипендия билан таъминланади.

Техникум ётоқхона билан таъминламайди.

Техникум адреси: 700102, Тошкент шаҳар, Сергели район, 10-квартал, 63-уй.

«УЗБЕККОНЦЕРТ»
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
22, 23, 24, 25, 26, 27 июль
соат 19.00 да
ТУРКМАНИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ
Бобомурод ҲАМДАМОВ
раҳбарлигида ва иштирокида
Қ. ОТАНИЁЗОВ НОМЛИ ХОРАЗМ ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ
АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИНИНГ
КАТТА КОНЦЕРТИ
Билетлар сотилмоқда.

В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети юридик факультетининг деканати, партия ва жамоат ташкилотлари совет ҳуқуқи кафедрасининг мудири, доцент С. А. Султоновга онаси

Кимё СУЛТОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси. 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05, масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20; 32-54-18, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 33-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20, Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-05-27, Сурхондарё — 3-92-36, Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. — 03079. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Б. — 169.